

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSREK:
4-hatásos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Külföldi ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, november 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelkek: Védekezés a munkanélküliség ellen.**
- A képviselőház ülése.**
- Egyéni-másról.** Irta: Lux Terka.
- A katonai javaslatok Aradváros közgyűlésén.**
- As aradi waggonyár.**
- Bánffy a vallásszabadságról.**
- Csalás a totalizátornál.**
- Kongresszusi választások.**
- A lovaregylet döntése a Kiszlenői versenyről.**
- Románokból — baptisták.**
- Egy kis tévedés.**
- Böhm Adoll síkhasztása.**
- A tizedik öngyilkosság.**
- Női díjnekok az aradi törvényeseken.**
- Két halálos ítélet.**
- Hegyi páter szökése.**

Védekezés a munkanélküliség ellen

Irta: Ifj. Neuman Adolf.

Arad, november 8.

I.

Fenti címe van azon kiűnő dolgozatnak, mely Gelléri Mór tollából ered, kit az országos iparegyesület kért fel ennek kidolgozására. En időszerűnek és célszerűnek tartom e nagy gonddal készült munkát saját véleményem kíséretében ismertetni meg a nagyközönséggel.

Gelléri bevezetésében ezeket írja:

A legfontosabb és legmodernebb problémák egyike ez, mely körül az egész művelt világban folyik a kísérletezés.

Kétszeresen fontos a dolog a mi szempontunkból, amikor mindennap meggyőződünk róla, hogy milyen sokan vannak édes hazánk-

ban, akik nem tudnak, nem akarnak és nem szeretnek dolgozni s milyen nagy azoknak a száma, akik akarnának is, szeretnének is, sőt talán tudnának is dolgozni, de a hosszan húzódó válságok miatt nincs hol és nincs mit!

Ezért vesszük szemügyre a sajnós ma is és még sokáig aktuális kérdést közelebbről. Mellőzzünk tehát minden általánosságot és térjünk a dolog konkrét lényegére.

A munkanélküliség közvetlen okai főképen a következők: a gépek nagymérvű terjedése a nagy- és kisüzem minden ágában, a munkaerőknek a nagy városokba való torlódása; a saison-munka, az üzletpangás, az ipari válságok vagy más hasonló rendkívüli esetek, amelyek a munkások nagyobb mérvű elbocsátását vonják maguk után és végre a munkaerülés.

A munkanélküliség ellen régidőtől fogva igyekezett a társadalom védekezni. Vannak e védekezésnek ősi primitív és modern formái.

Ezek után leírja Gelléri a védekezés különféle formáit, nevezetesen: az utasfogadókat, leányfogadókat ellátó állomásokat, munkásgyarmatokat és a munkaközvetítést. Ezek külföldön el vannak terjedve, nálunk alig, vagy csak szórványosan található üdvös intézmények.

Ujabb és érdekesebb a munkanélküliség ellen való biztosítás. Erre nézve kísérletet csak Svájcban tettek; míg Németországban alig két hét előtt a képviselőházban folytattak eszmecsereket oly irányban, hogy a munkanélküliek biztosítása nagy jótétemény ugyan, de a vonatkozó statisztikai adatok szerint a német államnak mintegy 219 millió márkát kellene ezen célra áldozni, mely összeg, még ha

az ottani viszonyokat vesszük is figyelembe, oly nagy igénybevétele az állam kincstárának, hogy ezen terv megvalósítása egyelőre nem valószínű, annál kevésbé, mert szakemberek nézete szerint, a biztosításnak ezen nemével szűken elhatárolt területeken nem is lehet sokat elérni, mint azt a Svájcban és későbbben Kölnben e téren tett kísérletek megmutatták.

Egyes államok tehát e biztosítást nem szabályozhatják; a gazdag Franciaország, mint későbbben látni fogjuk, csak két milliót áldoz a munkanélküliekre.

Ugyanezen szakértő arról van meggyőződve, hogy a munkanélküliség elleni biztosítás csakis akkor válnék be, ha ezt az ügyet maguk a munkások vennék kezükbe és a munkásegyletek többet foglalkoznának a tagok tárgyi szükségleteivel, mint a politikával. Bazelen hosszas tárgyalás után a nagytanács úgy szavazott meg egy törvényt, mely tizenötezer munkásra terjesztetett ki, hogy a pénzügyi terv szerint

- a munkások . . . . . 87000 frank,
- a munkaadók . . . . . 63000 frank,
- az állam . . . . . 30000 frank,

évi segélylyel járultak volna az alaphoz. A kisiparos párt azonban a törvényt elbukatta az által, hogy ezer aláírást gyűjtött és megakadályozta a népszavazást.

Zürichben a város 32000 frankkal dobtalta volna ezen pénztárt, ami a bevételek kilencetized részét képezte volna.

TARCA

A gyárban.

Izzik az érc, bömböl, dübörög a gép.
Zakatoivá száguld, rohan a kerék.
Vaskezü munkások zúzzák a vasat,
Mely egy csapásuktól százfelé hasad!

Egyszerre a zajba vad sikoly vegyül . . .
A szíj vért izzadva, rémesen repül.
Vihogva kering a kerékszörnyeteg —
S alatta hörg, bűg egy testetlen tömeg . . .

Fut az orvos s szépen elbánik vele;
Mindentéle szerrel lelket önt bele,
Vizsgálgatja hosszan — s bizni kezd, remél:
„Jobb kezét levágjuk s száz évig élél.”

. . . Jobb kezét levágjuk . . . Dübörög a gép:
Itt meg nem maradhat, csak az, aki ép!
— Oh csak élni! élni! — És megnyugodott.
Majd baljába fogja a koldusbotot! . . .

Balla Miklós.

A kilencedik.

(Vigjáték 3 felvonásban. Írták: Barthos Andor és dr. Hódy Lajos. Bemutató előadása az Aradi Nemzeti Színházban november 10-én.)

Az első eredeti szindarab, melyet Zilahy társulata Aradon hoz színre, Barthos Andor és Hódy Lajos társszerzőknek *A kilencedik* című három felvonásos vigjátéka lesz. Fővárosi íróemberek a darab szerzői, s hogy ezt a színpadi munkájukat Aradon adják elő, az érdeme Zilahy Gyula igazgatónak is, aki eredeti darabok színrehozása által akar vidéki színművelői központot létesíteni Aradon, más oldalról és a szerzők részéről pedig megbecsülése ez az aradi színházközönségnek és az aradi nemzeti színháznak.

A Barthos-Hódy mulatságos darabjának, melyen pajzán jókedv árad végig, ez a tartalma:

Lócska Lázár egy duggazdag, de egyszerű, becsületes polgár, ki valaha londiener volt, később vendéglős lett, majd meg vállalkozó s most mint duggazdag ember éli világát, anélkül, hogy egyszerűségétől életmódjában és felfogásában megvált volna. Egészen másképp gondolkodik azonban felesége, Elemér fia és Ella leánya. Ezek a gentry felé hajlanak és boldogok, ha azok társaságában lehetnek.

A sors szeszélye össze is hozza őket ilyen gentrykedő, léha fráterekkel, mint aminők Elemér barátjai: Keveházy, Latyankszky és

gróf Marosfay, kik lényegben közönséges szerencsevadászok, uri eleganciával és allüzőkkel tarkarózdó szélhámosok.

Az első felvonásban Lócskák kertjében vagyunk. Lócska nyugalmát megzavarja Neszmélyi Aranka, egy volt vidéki színésznő, mivel Lócskának még vendéglős korában csendes viszonya volt. Ebből a viszonyból egy kis leányka származott, kit Lócska magáénak elismert és tartás címen még most, husz év után is fizet havonta 20 koronát.

A volt színésznő megjelenik és gaz tervvel akarja Lócskát megszarolni. El akarja ugyanis hitetni evvel, hogy leánya kezét megkérte a gentry Keveházy; ez azonban törvénytelen gyermekeket nem vehet el, azért váljon el Lócska a feleségétől, vegye el a színésznőt és házassággal törvényesítse leányát, Margitot.

Lócska erről mit sem akar tudni, a színésznő azonban azzal fenyegette meg Lócskát, hogy Keveházy, ki európai hírű párbajhős és galamblovó, őt párbajra hívja, és Lócska lesz... *a kilencedik.*

Ijedten kérdi a nyárspolgár milliomos, hogy mit jelent az a kilencedik?

— Keveházy már nyolc ellenfelét megölte párbajban — te leszel a kilencedik!

Lócska ettől szörnyen megijed s egészen megváltozik viselkedése a félelmetes párbajhőssel szemben. Keveházy ugyanis azt ajánlotta Lócskának, hogy izzasztó kurát használjon a kövérsége ellen. Eleinte nem akart erről tudni,

A nehézségek onnan erednek, hogy a munkások véleménye szerint a biztosításnak csak a *gyenge munkások* veszik hasznát, továbbá hogy a külföldi munkások, kik a biztosításból ki voltak zárva, *előnyben lesznek*, mert értük nem kell járulékot fizetni és a munkaadók inkább ezeket fogják foglalkoztatni.

Igen szép intézményt találunk *Württembergben*, hol a kormánynak intézkedése folytán a munkanélküliek helyzetének megkönnyítése céljából az alkalmaztatás helyére utazó munkás *kedvezményes vasutjegyet* kap, t. i. a személyvonatok III. osztályát fél jeggyel használhatja. Az ehhez szükséges igazolványt a munkaközvetítő hivatal állítja ki. Kellő ellenőrzésről gondoskodva van. *Württembergnek* ezen példáját *Bajorország* is követte és jelenleg tárgyalások vannak folyamatban a végből, hogy ez a kedvezmény egész *Németországra* kiterjesztessék.

Ideális eszme, hogy a *párisi* „Societe a'assistance par le travail” tagjai senkinek sem adnak *alamizsnát*, hanem az egyetlen több intézetet tart fenn, melyekben mindenki, a ki bekapogtat, kap munkát, munkájáért népkonyhaszerű élelmet. A párisi ugynevezett munkás szállókban (*maison hospitalière pour les ouvriers sans asyle et sans travail*) délelőtt a felvett egyén szabadon járhat munkakeresés végett, délután favágással kell foglalkoznia, hogy a lakás és ételmezés költségei megtérüljenek. — *Robin* párisi plébános óriási munkásházaiban mindenkit felvesz, ki dolgozni akar.

A munka amit végeznie kell, nem nehéz, szakképzettség nem kell hozzá, „*Margotint*” kell csinálnia. A „*Margotin*” apró, ujjnyi vastag, csomóba kötött fa, melynek vége szurokba van mártva. Párisban ezzel raknak tüzet a kályhákban. Egy csomó *margotin* elkészítéseért a munkás három centimet kap.

Egy óra alatt a kezdő is tiz-tizenkét csomót tud elkészíteni, úgy, hogy legfeljebb öt óra alatt megkereste a szükséges 1 és fél frankot, ez a minimum, melyet tőle követelnek.

Robin plébános még tovább ment a

munkanélküliek gondozásában. A legutóbbi párisi kiállítás ideje alatt sok munkanélküli torlódott össze, a kik természetesen nem igen juthattak munkához és *meetinget* tartottak; ekkor látogatta meg őket *Robin* atya, magával hozva 700 darab felvételi lapot és így szólt:

— Ti munkanélkül vagytok, jöjjetek el hozzám. Délelőtt szabadok lesztek, délután dolgoznotok kell.

A felvételi kártyákat *csak százan* fogadták el, ebből 55-en tényleg jelentkeztek *Robin*nél, de két nap mulva *csak 11-en maradtak*, a többi megszökött.

A párisi kereskedők és iparosok társasága, tagjait arra kötelezte, hogy minden munkanélkülit, akit hozzájuk utasítanak, három napon keresztül 4 frank napi-díjjal foglalkoztassanak, esetleg állandó foglalkozást adjanak. Az eredmény a következő volt: 727 iparshoz 727 munkanélkülit ajánlottak, ezek közül 312 fogadta el a közvetítést, de ebből is csak 174 kopogtatott tényleg a munkaadó ajtaján és megkezdte a munkát, de már fél napi munka után két frank előleget kért és eltűnt. 68 kihuzta az egész napot, de miután megkapták a 4 frankot már másnap hasztalan várták. 51 még a második napon is munkába állott, de a harmadik napon már nem jöttek. 18 végleg megmaradt. Ezen szomorú statisztikából kitűnik, hogy 727 ilyen munkanélküli közül csakis 18 volt valódi munkás, nagyobb része pedig *munkakerülő*.

A képviselőház ülése.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, november 8.

A folyosót egy lovagiassági ügy és két bejelentett napirend előtti felszólalás érdekelte. Az első *Vérsi József* és *Pichler Győző* között keletkezett és még az ülés folyamán megoldást nyert. A másik kettő megtörtént természetesen az ülés elején. A tengerszem csendőri betörését hozták szóba *Visontai* és *Nessi*. A kínos ügyet *Széll Kálmán* miniszterelnök ismertette.

Az indemnitásnak mai szónokául *Nagy Ferenc* volt kereskedelmi államtitkár vállalkozott,

akit kevés zajongás után a pártja osztatlan tárellemmel hallgatott meg.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: *Apponyi Albert* gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László*, *Darányi Ignác* és *Cseh Ervin* miniszterek.

(Az ülés megnyitása.)

Elnök meleg szavakban emlékezik meg *Kubinyi György* haláláról. Emlékét jegyzőkönyvben örökíti meg, az új képviselőválasztás iránt pedig intézkednek.

Maróthy László beterjeszti a mentelmi ügyeket.

László Mihály az összeférhetetlenségi bizottság tagja leteszi az esküt.

(A tengerszem.)

Visontai Soma a napirend előtt szóba hozza, hogy a tengerszemet az osztrák csendőrök még a bírósági ítélet végrehajtása előtt elfoglalták, és ott hidakat vernek, szóval az ország területén idegenek garázdálkodnak. Csodálkozik a felett, hogy a magyar csendőrség, a mely oly könnyen osztogatja a halált másutt, teljes közömbösséggel nézi most a dolgok folyását. Kérde a miniszterelnöktől, hogy meddig fogja tűrni ezt a garázdálkodást?

Széll Kálmán miniszterelnök *Nessi* beszéde után válaszol. (Helyeslés.)

Nessi Pál: Betörőbandák járkálnak az ország határán belül, ott hidakat vernek és hatalmaskodnak. Ezt nyugodtan tűrni nem lehet! A király esküt tett arra, hogy ennek az országnak a területi épségét meg fogja tartani és védeni. Ezt a garázdálkodást nem szabad tehát eltűrni. Két hadsereget tartunk fenn drága pénzen. Mire valók ezek, ha nem arra, hogy ennek az országnak a határait megvédjék. Hogy respektáljanak bennünket a nemzetiségek, ha ezt a rablóhadjáratot büntetlenül hagyjuk. Addig a képviselőház nyugodtan nem tárgyalhat, a mig tudatában van annak, hogy határait rablóbandák támadják.

Széll Kálmán miniszterelnök: A vád az, hogy egy határsértést összetett kezekkel néz. Kijelenti, hogy az 1898-iki törvény alapján nemzetközi bíróság ítélte ebben az ügyben. Az ítélet, sajnos, kedvezőtlen volt reánk nézve, de az bizonyos, hogy az jogerős és végrehajtható. Bármennyire sajnálja is a dolgot, az nyugtatja meg, hogy törvény alapján történt a döntés. Már most sok tulzott, kiszinezett dolgot adtak elő az előtte szólók, a mit helyesnek nem tart. Az pedig bizonyos, hogy az az ítélet jogérvényes és a törvényt respektálni kell! Más dolog a becikkelyezés. Igenis az szükséges, hogy a becikkelyezés törvényjavaslat alakjában kerüljön a Ház elé, mert hiszen az ország területének megha-

de most, hogy megtudta, hogy kilencediket csinálhat belőle, befog a kurába.

Keveházy egy automobil sport-klubot akar alapítani; ennek alakítási költségeire 40 ezer koronát kért *Lócskától*. Erről se akart *Lócska* eleinte tudni, de most készséggel aláír *Keveházy*nak egy 40 ezer koronás váltót. Ennyire megijedt *Lócska* Neszmélyi *Aranka* fenyegetésétől. Pedig *Keveházy* nem is tud a színésznőnek pokoli tervéről egy szót sem, sőt nem is párbajhős, de nem is híres galamb-céllövő.

Az első felvonásban eljegyzí magát a bájos *Ella*, *Lócska* leánya, *Bánlaky* hadnaggyal. A halálra ijedt *Lócska* azonban megfélekedzik erről és odaigéri *Keveházy*nak a leánya kezét, ki amugy is utazott a gazdag hozományra. *Keveházy* az apai beleegyezés folytán már öleli is *Ellát*; ez azonban elutasítja és bevallja, hogy ő már *Bánlaky* menyasszonya. *Keveházy* bosszút forral és párbajra hívja a halálra rémült *Lócskát*, ki ijedtében az egész családdal fűrdőbe utazik.

A második felvonásban egy fürdőhelyen találjuk az egész társaságát. Ott van *Neszmélyi Aranka* színésznőnek állítólagos *Margit* leánya is, tehát *Lócska*nak természetes gyermeke. Ebbe beleszeret *Elemér*, *Lócska* fia és el akarja venni a leányt. *Lócska* természetesen sehogysem egyezhetik bele ebbe a házasságba, hisz csak nem engedheti, hogy fia az ő természetes gyermekét vegye el feleségül.

Az „*anyaszínésznő*” azonban nem hagy fel

a *Lócska* zsarolásával s egy ilyen tárgyalásuk közben együtt találja őket *Lócska* felksége. A megrémült férj avval tisztázza felesége előtt a helyzetet, hogy a színésznőre ráfogja azt, hogy örült. Mint közveszélyes örültet a fürdő-orvos segítségével kényszerzubbonyba teszik.

Keveházy két barátjával szintén a fürdőhelyre jön, hogy *Lócskával* a párbajt megvívja. Ez azonban nem történik meg, mert *Bánlaky* provokálja *Keveházyt*, amiért menyasszonyát az első felvonásban megölelte.

A harmadik felvonásban *Lócska* nagy bajban van, mert felesége őt elakarja hagyni, megtudta ugyanis, hogy *Lócska* viszonyt folytatott *Neszmélyi Arankával* és a viszonyból gyermek származott.

A darab folyamán azonban kiderül, hogy *Neszmélyi Aranka*nak kisleánya még három éves korában meghalt, hogy ez a leány más gyermeke és hogy az öreg *Lócska* rutul felült, mert egy nem létező gyermekért fizetett 20 éven át havonta 200 koronát. — Kiderül, hogy ez a leány nem is szereti *Elemért*.

Igy aztán le van leplezve *Neszmélyi Aranka*, a három gentriskedő s indler és ismét bevonul a béke *Lócska*ék házába.

A darabban igen sok a komikum és van amellet morális háttére is. A hétfői bemutató előadás tehát hazai szerző ügyes és mulatságos darabjával fogja közönségünket megismertetni.

A szivtelen ember.

Irta: *Vértes Gyula*.

Jobban összeszoktunk, mintha házastársak letünk volna és *Gabort* jobban szerettem, mintha testvérem lett volna. Gyermekkorunk óta mindig együtt voltunk; a háznál, az otthonban, az iskolában. Jogászkoromban is náluk laktam. Akkor is, azon az emlékezetes estén, mikor egyszer csak minden előzmény nélkül felvetette ezt a furcsa témát:

— Hidd el, hogy az életben nem szabad senkit sem szeretni. És minket se szeressen senki. Ez a kötelességünk azokkal szemben, akiknek a szíve közel van a miénkhez.

— Bolond beszéd! S hozzá szivtelen is, lelketlen is! Azokat nem szeretni, akik minket szeretnek? Pfüj, szégyeld magad!

— Nem szégyenlem én! S nem is szivtelenség ez! Sőt ellenkezőleg! Mert csak így nem fáj az örök válás! Az a válás, amelyik akkor kezdődik, mikor egyik vagy másik azok közül, akik szeretik egymást, elmegy oda, ahova csak egyedül lehet menni, az átkozott, szűk koporsóba, a föld alá, ahová azután be nem nyulhat se barátság, se szerelem, se szeretet lánc.

Éltépdik a lánc, leperdül egy szem az életben maradt lába elé s azzal vége mindennek. Legyen is vége egészen! Ne nyuljanak az élők könyves szemmel azután az emlékezetül ittmaradt láncszem után. Dobják azt

tározásáról van szó. A hivatalos átadás dolgában már tárgyal az osztrák miniszterelnökkel.

Felkiáltások: És addig! És addig!

Rákossi Viktor: Hadd várjanak a kapzsi lengyelek!

Szell miniszterelnök: Addig is gondoskodni fog a rend fenntartásáról.

Nyegre László jelenti, hogy **Pozsgay Miklós** az erdélyrészi adótárnokok kérvény tárgyában interpellálni fog.

(Az indemnitási vita)

Következett az indemnitási vita folytatása.

Nagy Ferenc: Az indemnitást nem tekintik bizalmi kérdésnek, ha nem volna is bizalma a kormány iránt, akkor is megzavarná azt. Kérdi Kossuthot, hogy ha ő állana a kormány élén, beszüntetné-e az állam fizetéseit, kimondaná-e az állami csődöt? Sokkal nagyobb hazafinak tartja őt, semhogy kimondaná a fizetés-képtelenséget.

Nessi: Le kell mondani!

Nagy: Az nem használna, mert költségvetési törvényt mégsem volna január elsején. Mivel felvetették a bizalmi kérdést, kijelenti, hogy igenis bizalommal viseltetik a kormány és Széll Kálmán miniszterelnök iránt. Sok gyenge érvelt hallattak a tulajdonról Széll ellen, azok reá és a pártra semmi hatással sem voltak. Kossuth azt mondta, hogy nagy tehetségű ember nem való a miniszterelnökségre. Ez csak az ellenzékre lehet hátrány, de az országra nem. (Zaj a szélbalon) Csak akkor volna igaza Kossuthnak, ha a tehetség nélkül az ország és érdekei elenyészlenének dominálna. (Zaj az erőszakon) De érdekei Széll Kálmán az, a ki az erőszak ellen vétőt mond és a törvény uralmát hirdeti nemcsak szóban, de tettekben is. (Zaj.)

Elnök: Kéri az ellenzék, hogy legyen következetes és hallgassa meg a jobboldali szónokot, a mikor ugyanis ők szólítják fel őket a beszédre.

Rákossi: Nem vagyunk hozzászokva.

Nagy Ferenc: E kormány ténykedései között találjuk a kuriai bíraskodást.

Krasznay: Gyönyörű törvény!

Podmanicky: Ti kivántátok!

Nagy: Az összeférhetlenségi törvényt. Ennek a kormánynak köszönhető, hogy a nemzeti párt e pártba bevonult és itt érvényesül és itt jól érzi magát. (Zaj.)

Kubik: Azt hallottuk, hogy nem jól érzi magát.

Elnök: Kubikot csendre inti.

Nagy: Az, hogy a költségvetést rendszer időben le nem tárgyalhatják, az nem a kormány, hanem az összes pártok hibája. A budgetet őszszel kell tárgyalni, az bizonyos, mert meg kell várni a tárgyalási anyag elkészülését. Már most mért nem garantálja az ellenzék, hogy a budgetet 2-3 hónap alatt letárgyalja, a mikor az elég idő volna. Mire való a sok

általános vita. Rajtunk áll, hogy ezt házszabály módosítással kiküszöböljük és ha komoly az óhajlás, csináljuk meg. (Általános helyeslés.) **Zichy János** gróf a szabadelpártot belső ellentétekkel vádolja: nincs egységes gazdasági program. Nem ismer olyan pártot, amely mindenben egyetértene. Ezt egy pártot, sem veheti a másik szemére. A kérdés csak az, hogy az esetleges ellentétek kifelé jelentkeznek-e? Miután pedig ez nem történt, hagyják a szabadelpártot magára.

(A kompromisszum.)

Lehet, hogy a kiegyenlítés kedvéért kompromisszumokra van szükség. De bűn-e ez? Hiszen az egész politika kompromisszumok műve, mert ebből áll elő a szükséges harmonia. Erre minden pártnak, ha még oly kicsi is, szükség van. És ez sokkal többet ér, mintha az egyik fél sértődötten félreállana. Az ellenzék is kompromisszumokkal dolgozik, ha csak független és gondolkodó tagjai vannak. Csak akkor van baj, ha a vezérelvekben nem ért egyet egy párt. Már pedig ez a párt a szabadelpárt lobogója alatt harcol. De a szabadelpárt dolgában is fogalomzavar van. Összetévesztik a politika szabadelpártját a gazdasági szabadelpárttal, a mi nagy hiba. Hiszen tudva van, hogy abszolút kormány is szabadelpárt gazdasági politikát üzhet, míg szabadelpárt kormány nem liberális gazdasági politikát is csinálhat.

A kérdés az, hogy az ország és az egyes osztályok érdekében cselekszik-e? Mert ez a kérdés kritériuma. Reakcionárius-e ez a kormány, ha az uzsoraörvényt megcsinálja, ha a rászédés és becsapás ellen biztosítja a polgárokat, ha szövetkezettekkel gyarapítja a népet, ha a szövetkezettek és munkásoknak találkoznia kell mindig a nép védelmében. És hogy az agráriusok szabadelpártot, bizonyítják a 48-as törvények, a melyet földműveléssel foglalkozók csináltak meg. Ezt pártatlanul ki lehet mondani, mert ő sem agrárius, sem nem merkantilista. Hanem az ellentéteket, ha ilyenek vannak, iparkodik kiegyenlíteni.

Áttér ezután a kiegyezés kérdésére és hosszasan bizonyítja, hogy a paktum dolgában a miniszterelnöknek van igaza. Az önálló vámterület felállítása a nemzet akaratától függ 1904-ben. De nem okvetlenül folyik a törvényből.

Végül, utalva a dinasztia elleni vádakra, megjegyzi, hogy a királynak s a dinasztának az ország erősödése az érdeke, nem pedig a gyengítése. Az ellenkezőt feltételezni sem lehet. Az indemnitást megszavazza. (Élénk helyeslés.)

(Visszavont megjegyzés.)

Komjáthy rövid felszólalása után

Pichler Győző sajnálkozását fejezi ki a fölött, hogy tegnap **Vészi József** tréfás meg-

jegyzést tett. Kéri azt az országgyűlési naplótól kitöröltni.

Elnök felvilágosításul megjegyzi, hogy a kérelem teljesítése lehetetlen.

Vészi József kijelenti, hogy **Pichler** lojális nyilatkozatát elégtételnek veszi.

Szünet után

Gabányi szólalt fel. Beszédének az a veleje, hogy az indemnitást nem szavazza meg.

A vitát holnap folytatják. Következtek az interpellációk.

Pozsgay az erdélyrészi adótárnokok kérvényének elintézését sürgeti.

Lukács László pénzügyminiszter azt feleli, hogy a kérvény tévedésből a belügyminiszterhez került, így kezezni fog azonban a kérvényt méltányosan elintézni.

Ezzel az ülés véget ért.

A bejelentett obstrukció. Egyik budapesti esti lap, mint nekünk jelentik, ma a következő értesülést hozza: A függetlenségi és 48-as párt teljes erővel készül a harcra a javaslatok ellen. A párt nem taktikázik. Nyíltan megmondja, hogy a veradó javaslatok törvénynyé válását minden rendelkezésre álló eszközzel meg akarja akadályozni.

Egyről-másról.

(Bál előtt — A leányok tetszeni akarnak. — Kartonruha és selyem. — Diploma-szerzési járvány. — Emberbaráti eszmék. — A párbaj.)

Írta: **Lux Terka.**

Budapest, november 8.

Még alig bucsuztunk el az utolsó golyától s **Karneval** herceg már kopogtat a téli szezon kapuján. A jogászok már gyűléseznek, szervezik a bál bizottságot s a szép leányok az esti korzókön műértő pillantásokkal nézik végig a váci-utcai kirakatok bál szöveteit. Január tizedike ugyan még messze van, de azért a szép bodros leányfejekben már ott settenkedik a gondolat: milyen legyen a ruha?

Mert nagy gond az kérem, hiába mosolyognak rajta olyan megvetéssel a teremtés frakkos urai! Könnyű nekik! Egy jószabásu frakkban akár öt esztendőig ásitozhatnak a báltermekben s még a hatodik esztendőben is büszkén verhetik benne a mellüket: én vagyok én! Szép. Meghajtjuk önök előtt uraim zászlórudat, mert — egyebet nem tehetünk. Elismerjük, hogy önök azok az erős és büszke várfalak, amelyekért történik: adósságcsinálás,

is be a sirba! Ne sírasson senki! Ne szeressen senki!

— Édes anyád se szeressen, én se szereselek?

— Ne hát! Terhemre van a szeretet! Ettől az estétől kezdve mintha egyszerre vége szakadt volna a mi barátságunknak. Ugy éreztem magam, mint aki bekötött szemmel járt eddig s azután egyszerre csak leveszik a kendőt a szeméről.

Hiszen én nem ismertem ezt az embert! Jónak, nemes szívűnek tartottam s ime szivtelen, rideg fráter! Lassankint teljesen elhidegedtünk egymástól; közben össze is vesztünk (a veszekedést **Gábor** kezdte) s a vége az lett, hogy elköltöztünk tőlük.

— Jobb is — mondta elbucszáskor, úgy is rád untam! Tudod, sok az, husz évnél tovább mindig egy emberrel lenni. Az anyámra is, meg a hugomra is ráuntam! De együtt kell laknunk, mert így olcsóbb...

Gábor ur további élete sorjára ezek után nem is voltam többé kíváncsi, de az édes anyját, meg a hugát néha-néha meglátogattam még azután is. Szegények nagyon el voltak keseredve. Ajkukon egymást érte a vád, a panasz **Gábor** ellen.

— Még azt is a szemünkbe hányta a mi nap — mondta az anyja, hogy ő tart minket! Igaz ugyan, hogy ötven forint ad havonként.

— Miből adhat? Hiszen az ügyvédnél, ahol dolgozott, csak negyvenet kapott.

— Ujságíró is! A lapnál hatvan forintot

kap. Száz forintot keres egy hónapban! Hiszen az Isten felvitte a dolgát, de mit ér ez, ha a lelke elveszett, meg ha olyan a kinézése, mint a halálba indulónak! Tönkreteszi magát, készakarva teszi tönkre. S uram bocsá' mit beszél! Tegnap is azt mondta, hogy a szegény embernek legjobb, ha megdöglik!

Ugy félünk tőle, mikor itthon van. Ha szólunk hozzá, vagy kimegy a szobából, vagy görömbösködik. Oh Istenem, mi lett az én jó, szelíd, kedves fiamból. Ha valamire kérem a magam dolgában, azt feleli:

— Mi közöm hozzá! Anyám dolga! Csinálja, ahogy akarja! Hátha én nem lennék, ki csinálná? Maga, ugy-e? Hát vegye úgy, mintha én nem lennék...

— Így, így beszél. De talán majd másforma lesz, ha levizsgázik és bekerül valami csendes hivatalba...

Magam is azt hittem. De bizony ebből a reménykedésünkből semmi sem lett. Az újságnál nyomorgott pár évig, látszott rajta, hogy nagy beteg, de húzta az igát, amíg tudta; míg egyszerre csak leesett a lábáról. Édes anyja megüzente nekem, hogy **Gábor** nagybeteg, látogassam meg. Szinte durván fogadott, mikor beléptem:

— No, azt hitted, hogy már meghaltam! Még nem! Van még egy-két napom. A doktor hónapokat mond ugyan, de a doktor szamárr.

Fakó arca kigyúrt s úgy beszélt tovább lázasan, izgatottan:

— Mit jártok a nyakamra? Elég, hogy az anyám itt lábatlankodik mindig. Még meg se halhat az ember nyugodtan. Vagy talán segíttek rajtam valamit azzal, hogy itt vagytok?

S mikor az édes anyja hozzálépett s fejére téve kezét, zokogva csillapítani kezdte, még dühösebb lett:

— Csak sirjatok is még hozzá! Mintha már elkapartak volna!

Többé nem mertem elmenni meglátogatni, Csak az orvosa beszélte el, hogy szegénynek valami régi szivbaja van:

— Szervi baj. En megmondtam már neki évek óta, hogy vigyázzon magára, mert máskülönben nem húzza sokáig, de hát persze hogy nem vigyázott. S most már vége van. Nincs az a tudomány, amelyik segíthetne rajta. Egy-két nap alatt bevégzi.

Ugy is lett. Mikor elmentem a halottas házhoz, jelenetel fogok látni s ahelyett valami szelíd megnyugvást láttam az anya arcán is, meg a testvérén is. És amint ott láttam a ravatal mellett, a leány könybeborult szemmel ugyan, de megvigasztalódva mondta az anyjának:

— Jobb neki ott. Megszabadult tőlünk. Hiszen úgy se szeretett minket!

— Senkit se szeretett — tette hozzá az édes anyja, fájdalmas hangon ugyan, de mégis a halott iránt való néma szemrehányással.

S az igazat megvallva, én is így temet-

esaládi perpatvarok, önk miatt hullanak a leányszemek könyűi, önk miatt telik meg az éjszakák csöndje sóhajokkal. Önk miatt történnek a nagy divat-üzletek megrendelése, a szabók ollói is önk miatt pusztitnak a méterje hat forintos selymekben. (S egy ilyen méterből jó, ha az egyik ujjá telik ki a bluznak.)

Hát önk uraim meg lehetnek elégedve saját magukkal. Minden önkéért történik. A föld forgása, a selyem-ipar fellendülése, a családi ebédek barátságatlansága, a leányok örökös rettegése: jaj, szép lesz-e? Jaj, fogok-e tetszeni? Azért hát, majd ott, a báltermek forró levegőjében, ne nézzenek olyan kicsinylő mosolygással a szép leányok hódító hadára, ne is türelmetlenkedjenek: a fényesség, a feltűnési vágy miatt, mert mindez önkéért történik. A szegény szépleányok nem akarnak egyebet, csak önknek tetszeni. Ők szegények nem tehetnek egyebet, mint meghódolnak s önk a büszkék és erősek azok, akik: választanak. Higgyék el, ha a leányok bizonyosak volnának afelől, hogy karton ruhában is férjhez tudnak menni, karton ruhában mennének a bálba. Ők a selymet nem azért szeretik, mert selyem, hanem hogy a jólét illuzióját fonja köréjük, s hogy ez az illuzió pedig — önök fogja meg.

Ah Istenem, micsoda arculcsapás a szegény leányokra, hogy önk meghalnak, mint nem nemes patinával bevont aglegények és végrendeletet hagynak olyan iskolákra: ahol a leányokat főzni tanítják! Ennek a pendentja a kontrasztban csak az lehetne, ha valami gazdag vénkisasszony olyan iskolákra hagyná a vagyonát, a hol a férfit hűségre tanítják meg. Különben, mint a szegénység statisztikai adatai mutatják, az ideai farsangon is elmehet Himen asszonyság nemesebb foglalatosság hiányában — lencsét szemelni.

A főváros az idén ötvenezer végrehajtott eszközölt adóhátralék miatt, kereskedők, iparosok egyre-másra buknek, a háziuraknak az üresen maradt lakások miatt 3.634.000 korona menteségök volt, míg a pincelakások mind megteltek. S mit szóljunk a hatszáz szegény egyetemi tanulóhoz, akiket elutasítottak a tandíj veszteség miatt? Nagy és szomorú szám! hatszáz tanuló, akik diplomára aspirálnak és az eszköz, a kegyetlen és nagytekintélyű eszköz: a pénz, hiányzik sok fiatal élet, lét-meg-

tem öt el. Minden igaz részvét, minden fájdalom nélkül. A temetés után néhány napra az édes anyja egy levelet küldött nekem. Rá volt írva:

— Halálom után neki átadandó!

Felbontom, elolvasom s magam előtt látom egy nagyszívű mártír fájdalmas, glóriás alakját. Teljes magyarzója volt ez a levélke egy gyötrelmes életnek, egy nemes szívnek.

— Emlékszel, mikor azt mondtam neked, hogy legjobb, ha senki sem szereti az embert? Aznap tudtam meg, hogy halálra vagyok ítélve. S azóta nem akartam, hogy ha majd itt hagylak titeket, fájdalmat okozzak nektek. Azóta voltam komisz mindenkiel szemben. Hogy nagy utáljanak meg, hogy örüljenek, mikor megszabadulnak tőlem.

Veled is ilyen voltam. Bocsáss meg. Nem akarok hazugsággal elmenni innen, azért gyónom meg ezt neked. Az anyáméknak valahogy ne szólj. Meg se csókolom a kezét az örök búcsunál. Akkor is goromba leszek hozzá. Csak majd ha valami parányi megél a lelki részem-ből, az fog ott lengeni örökké az ő áldott feje körül, az fogja látatlanul körülölelni kis hűgom aranyzóke haját és az fog számodra üdvözlöt hozni a végtelen mezőkről.

Ott fogok lenni mindig köztetek, csak hogy az örök válás ne fájjon úgy. Te férfi vagy te megsirathatsz, de ő, ő, ő felejtse el, ő, ő csak úgy emlékezzenek rám, mint valami kellemetlen, szívtelen emberre . . .

teremtéséhez. Régi baj az nálunk, hogy minden szegény és minden barmadik lojális ember diplomás urat akar a fiából nevelni, s még azt se bánja, ha a diploma hiányzik is, csak a kaput legyen meg.

Ha valahol, úgy nálunk, igaz, hogy elkélne a minél több okos ember, de ez a diplomaszerezési járvány szomorú statisztikáját mutatja annak, hogy a mi szép hazánkban bizony, van: hegy, róna, víz, bor és szép asszony bőven, de — zokon ne essék — kevés az okos ember.

Elfacsarodik az ember szíve és arcába hajtja a vért egy-egy apró hirdetés az újságokban, mikor intelligens, fiatal emberek leányos apákat olyan egyezsége szólitanak föl, hogy elvezik a lányukat, ha segítik a tanulmányaik elvégzésében. Ez a férfi-erkölcs prostitúciója, amit a diplomáért követ el, épp úgy, mint a nő, aki nőiességét adja el az anyagi jólét biztosításáért. Szomorú, szegény és ostoba idők ezek. Marakodás, öklelődzés, rossz látás és téves utakon való ténfergés a mások utjelzője. Senki se tudja mere menjen és mindenki a másik lábnyomát tapossa. A bátorság, az veszett ki az emberekből. Onálló nézet, egyéni akarat, a tiszta meggyőződésből származó nemes dac, ez, ez nincs sehol . . .

Szinte jól esik az ilyen nagy pusztaságok szomorú utairól egy-egy oázist megpillantani, mint azok ez emberbaráti eszmék, amelyeket egy beteg ember küldött meg a lapoknak: gyerekek megvédése erkölcsi szempontból és lelketlen cselédekkel, szülőkkel szemben. Serdülő leányok megvédése fajtalanságok ellen, iparos és kereskedői tanulók megvédése, részeg, intelligens emberek óvása stb. . . Ideálisan szép gondolatok, de az embereknek annyi a dolguk, a bajuk és olyan sok oldalról van igénybe véve adakozási tehetségük, hogy az ilyen szép eszmék csak bánatot okoznak a gondolkodó embernek, amiért az ilyen eszméknek az a végzetük, hogy: utópiák maradnak.

Szeretnék végül önknek, kedves olvasóim, egy kis kellemetes csemegével is szolgálni, mert bizony az eddigi menü a felmelegített koch hatását teszi, de igazán nem szolgálhatok semmi különössel. Don Alfonso Bourbon herceg, aki a párbajellenes ligában utazik, most a fővárosba érkezett, de azért ez, a szegény Hoványi életét aligha menti meg és nagyon sok szegény Hoványit fognak addig agyon löni, amíg a derék herceg elmondhatja magáról: ő már megtette kötelességét. Haj, a párbajról úgy nem fognak a férfiak lemondani, mint a hogy nem fognak lemondani a fűzőviselésről. Mind a kettő restaurálási munkát végez az emberi hiúságokon.

TÁVIRATOK.

Ejjegyzés az udvarnál.

Bécs, november 8. A király ma délután Laxenburgba megy, ahol Eresébet Amália főhercegnő eljegyzése alkalmából családi dejeuner volt Mária Terézia főhercegnőnél. Ő felsége este visszatért Schönbrunba.

Loubet Olaszországban.

Páris, november 8. A Gaulois jelentése szerint Loubet elnöknek állítólag tervbevett olaszországi útját illetőleg hosszabb tárgyalás után elhatározták, hogy Loubet nem Rómában, hanem Torinóban, Milanóban, Firenzében vagy Nápolyban fog találkozni az olasz királlyal. Viktor Emánuel király ebben az esetben az elnök látogatását nem Párisban, hanem Dél-Franciaország valamelyik városában fogja vizsgálni. A vatikán a francia kormánynak ez

ügyben hozzá intézett kérdésére állítólag félreértést kizáró módon kijelentette, hogy a pápa az elnököt csak az esetben fogadja, ha az elnök előbb a pápát látogatja meg és római tartózkodása alatt a vatikáni francia nagykövet vendége lesz.

Karlista összeszküvés.

Barcelona, november 8. A rendőrség karlista összeszküvést fedezett fel, a melynek az volt a célja, hogy nyugtalanságot keltsen és a tőzsdei árfolyamokat befolyásolja. Néhány kiváló karlistát letartóztattak.

A katonai javaslatok Aradváros közgyűlésén.

(Indítvány országos akcióra.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

Aradváros törvényhatósági bizottságához a mai napon Müller Károly és Tolnai János dr. hazafias szellemű indítványt nyújtottak be, mely a folyó havi városi közgyűlésén kerül elintézés alá. Azt célozza az indítvány, hogy a törvényhatóság irjon fel az országgyűléshez a sérelmes katonai javaslatok ellen s szólítsa fel az összes törvényhatóságokat, hogy hasonló szellemű határozattal pártolják az aradi mozgalmat.

Nem az első eset ez, hogy Aradról indul ki nagyszabású hazafias akció. Meg vagyunk győződve, hogy a Müller Károly és Tolnai János bizottsági tagok által alapos érvekkel megindokolt indítványt a közgyűlés egyhangulag a magáévá teszi s Arad példáját követve szerte az országban felemelik a törvényhatóságok tiltakozó szavukat ebben a minden magyart, minden hazafit oly közelről érdeklő kérdésben.

Az indítvány szövege a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A honvédelmi Miniszter Ur ő Nagyméltósága f. hó 6-án két törvényjavaslatot terjesztett az országgyűlés elé a közös hadsereg és honvédség ujonclétszámának megállapítására és az ujoncok megajánlására vonatkozólag.

Ezen két törvényjavaslat azt célozza, hogy a közös hadsereg és hadi tengerészet fenntartására eddig megajánlott 103,100 főnyi ujonc jutalék 125,000 főre felemeltessék és a magyar honvédség ujoncjutaléka az eddigi 12,500 fő helyett 15,000 főben állapíttassék meg.

Ezen törvényjavaslatok alapján a hadügyi kormány részére megkivánt ujonclétszám a közös hadseregére vonatkozólag 9549 fővel, a honvédségre vonatkozólag pedig 2500 fővel haladja meg az eddigi Magyarország részéről kiszolgált ujonclétszámot s így a beterjesztett törvényjavaslatok ezen az alapon az 1903 ik évre több mint 12,000 egyént akarnak a polgári tevékenység teréről elvonni és katonai szolgálatra kényszeríteni.

Ezen kívül felhatalmazást kér a miniszterium arra, hogy a békelétszám kiegészítésére a 1902—1903. évi legifjabb sorozási évfolyamból a magyar korona országaiban 2565 főnyi póttartalékost kivételesen rendes katonai szolgálatra visszatarthasson.

Mindezek összegezésével több mint 15,000 főnyi véraldozatot kíván újabb a hadügyi kormányzat, mihez ezen ujonc többlet eltartására szükségeltető pénzáldozat is járul.

Az ország évről-évre súlyosbodó gazdasági helyzetét figyelembe véve a hadsereg békelétszámának ily exorbitáns felemelése éppenséggel nem indokolt s egyáltalában nem áll arányban az ország teherviselési képességével. Az ország

görnyed a katonai kiadások terhe alatt, melyek évről-évre aggasztó módon emelkednek, míg a közgazdasági viszonyok évről-évre ijesztő módon rosszabbodnak.

Ily körülmények között 15,000 főnél nagyobb számú munkaerőnek a productiv gazdasági tevékenység teréről való elvonása oly beláthatatlan gazdasági kárát képezné az országnak, mely méltán kelt aggodalmat minden hazafinak lelkében az iránt, hogy nem érkezünk-e el azon pontig, melyen túl már az országot a közgazdasági összeomlás és megsemmisülés veszélye fenyeget; mely veszedelemmel szemben a hadsereg harcképességének tervezett kifejlesztése alárendelt jelentőségűvé válik.

Azon mély aggodalmat, melyet e két törvényjavaslat előterjesztése okozott, teljes mértékben osztja városunk közönsége is. Ezért azon indítvánnyal járunk a tek. Törvényhatósági Bizottság elé, hogy éljen törvényadta jogával s indokolt felirattal járuljon a képviselőház elé az iránt, hogy a közös hadsereg és honvédség ujonclétszámának megállapításáról, megajánlásáról és a póttartalékosoknak a közös hadsereg és haditengerészet bérelétszámának kiegészítésére kivételesen leendő igénybevételeiről szóló törvényjavaslatoknak az ujoncjutalék felemelésére és a póttartalékosok rendes katonai szolgálatra való behívására vonatkozó részeit mint az országra nézve károsakat vesse el és utasítsa vissza.

Indítványozzuk továbbá, hogy a tekintetes Törvényhatósági Bizottság hason szellemű feliratok intézése végett a társ törvényhatóságokat sürgősen keresse meg.

Kiváló tisztelettel
Dr. Tolnay János
Müller Károly
törvényhatósági bizottsági tagok.

Az aradi waggongyár.

(A közgyűlés napján.)

Arad, november 8

A Weitzer János gép- és waggongyár holnap: vasárnap tartja rendes közgyűlését. A közgyűlés napirendjére kitűzött tárgyak legérdekesebbje a 6. pont, mely a részvények névértékének ötven koronával leendő lebélyegzéséről szól. Szóval a háromszáz korona névértékű részvény kétszázötven koronára lesz lebélyegezve. Így a javaslat.

Helyes és indokolt-e ezen bélyegzés, arra nézve a napok előtt közzétett mérleg adataiban kell tájékozást keresnünk. Nem hisszük teljesen, mit az angol példabeszéd tart, hogy a számok kormányozzák a világot, de a számok mindenesetre arra tanítanak, hogy miként folyik jól vagy rosszul a kormányzás.

A mérleg számaiból és az ezen számokból eredt következményekből, illetve lebélyegzésekből látjuk és keservesen tapasztaljuk, hogy a Weitzer-gyár nehéz beteg volt. Megnyugvással látjuk azonban most az utolsó mérlegből, hogy a gyár és annak üzeme a lábadozás útján van. A régi mérlegek számaiból egy bátortalan hang szól, mely mintha csak azt akarná mondani: „még nem vagyok oly nagy beteg“, míg a mostani mérlegben egy őszinte, nyugodt és félelmet nem ismerő hang nyilatkozik meg abban az öntudatban és azzal a hittel, hogy egészséges tudok lenni, akaratom és képességem van hozzá.

Eme tétel igazolására csak két számot állítunk egymás mellé. Az 1901. évi mérlegben a „különbételezettek“ három millió háromszázötven ezer koronát követelnek, az 1902. évi

mérlegben csak egy millió háromszázötven ezer koronát, tehát közel két millió koronával kevesebbet. Az elfogadványok és intézmények összege szintén mintegy másfél millió koronával kisebbedett az előző évhez képest. Ime ezen számokban nyilvánul a körültekintő nagy takarékoság signaturája. Míg a nagy tartozás veszélyeztette a gyár hitelét, a kisebb adósság emeli a hitelképességet. A kamat-megtakarítást ezáltal nem is érintjük.

És most lássuk, hogy állunk az utolsó évek veszteségeivel.

1901. évben veszteség volt az egész vonalon. Veszteség az aradi gyárban, a soproniban és a borosjenőiben egyaránt. Közel egy millió korona uszott itt el és lett annak rendje szerint lebirva, illetve lebélyegezve.

1902. évben már négyszázharmincznégyezer korona nyereség mutatkozik az aradi gyárnál. De ennél a nyereségnél sokkal többre becsüljük azt, hogy sikerült a soproni gyártól, mely folytonos káros terhe volt a részvénytársaságnak, megmenekülni. Még pedig megmenekülni akként, hogy az most már a saját erős és egészséges lábán jár és annak a Weitzer-gyár birtokában levő részvényei névértékben minden perczen eladhatók. A borosjenői gyár is, mint halljuk, már most veszteség nélkül dolgozik, miután értéktelenítés címén egy nagy összeget lebírtak. A mérleg szerint a soproni gyár eladásából és a borosjenői ingó és ingatlan leltár lebirásából eredményezett veszteségösszege nyolczszáznegyven ezer korona. Horribilis összeg, mely felemészti az aradi gyár nyereségét, úgy, hogy végül még négyszázötven ezer korona veszteség marad.

E veszteség kezelése körül az a kérdés merül fel, hogy nem lett volna e helyesebb e veszteséget elővezetni és az évenkénti nyereségekben időnként leírni?

Nem. Ez nem lett volna helyes. Először is a négyszázötven ezer korona a vagyonból vett el, tehát azt le kell írni a részvénytőkéből és következőkép aránylagosan a részvény névértékéből lebélyegezni. Így áll ez elméletileg. Másodsor, és ez a gyakorlati oldala a kérdésnek, csak a lebélyegzés ténye által válik lehetségessé, hogy a részvényesnek újból osztalék adassék. Mert a diéta helyén van, mikor az ember a gyomrát elrontotta, de nem akkor, mikor elgyöngült az éhségtől. A legtöbb aradi kezekben levő Weitzer-részvény zálogba van téve, ezek után az illetőknek kamatot kell fizetni és ezeknek nagy segítségükre lesz az osztalék, míg másrészt az osztalék kilátása is — már a közel jövőben — emelheti a részvény rettenetesen aláhanyatlan árfolyamát.

Mindez okoknál fogva a részvény lebélyegzést ajánljuk. És ajánljuk az igazgatóságnak, hogy a takarékoság eredménnyel járó munkáját tetézzék még azzal, hogy a gyár produktiv erejét és műszaki nivóját emelje oly magaslatra, melyre azt emelni kell úgy a gyár, mint a magyar ipar érdekében.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Nilusi varázsló, operette
Este: Liliom Klári, népszínmű. (Páros bérlet.)
Hétfő: Kilencedik, vigjáték (Páratlan bérlet.)
Kedd: Bánk bán, dráma. (Páros bérlet.)
Szerda: Délután: Balatoni rege, színmű (Ifjúsági előadás.) Este: Boccaccio, operette. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: Katalin, operette. (Páros bérlet.)
Péntek: Közönyt közönyvel, vigjáték. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Dráma a tenger fenekén, dráma (Páros bérlet.)

Ifjúsági előadások

az Aradi Nemzeti Színházban.

Arad, november 8.

E két szerdájától fogva rendszeres ifjúsági előadásokat rendez minden második szerdán Zilahy Gyula szinigazgató. Erre vonatkozólag közöljük az alábbi kommunikét, melyet a szinigazgatóság lapunknak és az aradi iskolák vezetőségének megküldött:

Az aradi Nemzeti Színház igazgatója elhatározta, hogy ezentúl a budapesti Nemzeti Színház formájára a tanuló ifjúság részére minden második hét szerdáján délután fél 3 órakor olyan előadásokat rendez, melyek a színház muzsájának csupán klasszikus darabjait tartalmazzák, s melyeknek ismerete, még pedig kitűnő színházi előadások alapján, nélkülözhetlen kellékét képezik az ifjúság műveltségének.

Az előadásokat lehetőleg rendszerint egy-egy felolvasás fogja megelőzni, amit valamelyik kiváló író tart. Az előadásokat az a körülmény teszi szükségessé, hogy egyrészt az esti előadásoknak látogatása kétségkívül zavarólag hat az ifjúság rendes életére; másrészt ha az ifjúságra bizzuk a darabok válogatását az alig történhetik azon erkölcsi és irodalmi szempontoknak megfelelően, a melyek szem előtt tartása pedig kétségkívül nagyon kívánatos.

A szerdai előadások feladatát azonkívül még az is képezi, hogy az ifjúságot hozzá szoktassuk a nemesebb élvezetek kereséséhez és egyúttal elszoktassuk azoktól az erkölcsére és műveltségére egyaránt káros élvezetektől a melyek az ifjúságot amúgy is fölös számmal kísértik.

Amióta a klasszikus előadások tervezete felmerült, azóta az, mondhatni mindenütt a legáltalánosabb helyeslésre talált.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter következőleg irt gróf Keglevich István intendánsnak ez ügyben: „Ezen az ifjúság nevelésének nemes feladata megoldását oly nagy mértékben támogató üdvös intézkedéseért fogadja Nagyméltóságod és a Nemzeti Színház igazgatósága is őszinte köszönetemet.“ Majd így folytatja: „Főlőszleges bővebben fejtegetnem, hogy mekkora képzőhatással leendő ifjainkra a színműirodalom remekműveinek szép szabatos előadásban leendő meglevenitése, főleg ha tekintetbe vesszük hogy az összes művészetek közt a melyek hivatalosan vannak társadalmunknak a mai realizitikus irányzata közepette a humanizmusnak menedékhelyet nyújtani, a kedélyre gyakorolt hatása intenzivitása és maradandósága tekintetében nincs a színművészethez fogható és amely iránt az emberi, főleg pedig az ifjú kedély fogékonyabb volna. A szórakozás és könnyebb tanulással mellett mennyire fog fejlődni az ifjúság műizlése és műbecslő képessége és hajlama főleg — és ez kívánatos — ha valamelyik kitűnőbb esztétikusunk fogja a kitűzőbb darabot az előadást megelőzőleg széptanilag taglalni. stb.

Az első előadás e hó 12-én lesz, mely alkalommal a „Balatoni rege“ történelmi korrajz kerül sinre. Az ifjúsági előadások helyárait a rendes napi árak egy harmadában állapították meg. A jegyek elárúsítására vonatkozólag ajánlatom az, hogy a tanintézetek tanáraiból alakuló zsűri határozza el, hogy milyen formában eszközöltessék az. Azt tartanám célszerűnek hogy a jegyeket a zsűri vegye át és ossza ki az intézetekben, természetesen mindég a szükséghez képest.

A színház összes jegyei a titkári irodában vehetők át, mindég 3 nappal az előadások előtt. Aradon, 1902. nov. hó 8-án.

Zilahy Gyula,

Az Aradi Nemzeti Színház igazgatója,

* Liliom Klári. Dóczy Józsefnek, a legszebb magyar dalok költőjének eredeti népszínművét mutatták be ma este a színházban. Aki a darab szerzőjének gyönyörűséges nótáit ismeri, (s ki ne ismerné ezeket) avval a gondolattal ment el a mai előadásra, hogy hallani fog egy néhány szép magyar nótát s látni fog — ez azonban már mellékes — hozzájuk egy népszínművet is, miután a dalok elénekléséhez végre is keret, alkalom s talán ok is szükség-

ges. A közönség tehát nem sokat várt a darabtól, mint színműtől, kellemesen csalódott tehát, mikor — s ez már az első felvonás után megtörtént — azt látta, hogy ez a népszínmű dalok nélkül is élvezetes és jó. Az első felvonás eleven, mozgalmas jelenetei, szinte újdonság-számba mennek s jó hangulatot készítenek elő a darab további cselekményeinek befogadására. Erre tényleg szükség is van, mert a második és harmadik felvonás már erősen a népszínművek sablonjában mozog. Viszont azonban a legszebb nóták a darabnak ebben a részében vannak s ezért mondható az egész népszínmű élvezhetőnek és maradandó becsünek. — A szereplők egészséges levegőben érezték magukat s kivétel nélkül jól játszottak. *Gazdy Aranka* Liliom Klárija jól átgondolt alakítás, játéka ma természetesen volt és nem színpadi. Kitéréseiben, pózaiban nem szertelenkedett s amikor ő ezt az egy hibáját legyőzi, mindig jó alakítást nyújt. *Karácsonyi Mariska* egy kikapós menyecske szerepében drámai szempontból is nagyon jó volt, a nótázásait pedig már sokkal jobban szereti a közönség, semhogy dicsérni kellene. *Békéssy* erőteljes, érces baritonjával gyönyörűen énekelte el a darab legszebb dalát, a „Sötét erdő sűrűjében kakuk madár hallik . . .“ kezdetűt. Ma a játéka is jó volt. *Szilassy Juliska* és *B. Szabó József* kedves szerelemkedésén sokat mulatott a közönség, énekszámait pedig megismételtette. A többi szereplők közül *Follinuszné*, *Csiky* és *Ternyei* váltak ki, *Sarkadi* pedig a zsidó szatócs szerepében mulattatta a közönséget. A felvonások végén a szerzőt és a szereplőket sokszor lámpák elé tapsolták. (e—a.)

* **A kilencedik.** Az újdonságok között melyek az aradi színpadunkon kerülnek először előadásra a *Kilencedik* előkelő helyet foglal el. A szerzők vigjátéknak nevezik, pedig a humor benne oly sok, a ferde helyzetek oly nevetségesek, hogy bátran bohózat-számba megy. A darabban *Füredi* jutott a legkomikusabb szerep, aki egy vendéglősből milliommossá lett parvenü alakot játszik. A vigjáték a jobb körök parazitását ostromozza, kik urias fellépésükkel és modorukkal nemcsak önmagukat, hanem azt a társadalmi osztályt is kompromittálják, ahova betolakodtak. Az újdonságot egyébként mai tárcarovatunkban körülményesen ismer-tetjük.

* **Katona József emlékezete.** Az első magyar történelmi dráma megteremtője, *Katona József* emlékezetére ünnepi előadást rendeznek színházunkban, melyen az örök életű *Bánk-bán-t* adják elő. E darabban a külsőségek is nagy súlyt helyeztek az igazgató. Az *Eszterházy gróf* ruhatárának minden ékességével és fegyverzetével lépnek színre a magyar nemesek.

* **Katalin új szereposztással.** A napokban aratott ismételt babérokat a Népszínházban a *Katalin* címszerepében *Zilahyné*, ki hosszabb szünetelés után mint cárnő lép csütörtökön újra az aradi közönség elé. Az operett előadásának másik érdekessége, hogy *Germain* hadnagyot *Rózsa Lili* játsza, kinek *Parlagi Kornélia*, a fess gárdistával párhuzamosan osztották ki a teli szezonra ezt a szerepet *Rózsa Lili* az érdekes szerephez pompás öltözékeket csináltatott, melyek egyike, a gárdista uniformis máttól fogva készítője, *Sugár József* uri szabó kirak-tának képezi látványosságát.

* **Boccaccio.** A régebbi operettek közül *Boccaccio* az, melyet a közönség úde zenéje miatt mindenkor szívesen lát a színpadon. *Boccaccio* címszerepét *B. Répássy Gusztó* énekl. A többi szerepek: *Parlagi* (Fiametta) *B. Szabó* (Leonettó) *Békéssy* (herceg *Pietro*) *Füredi* (borbély) *Karácsonyi Mariska*, (borbélyné) *Sarkadi* (kádár) *Szilassy* (kádárné) *Polgár* (szatócs) *Pa-jor Emilia* (szatócsné) kezeiben vannak.

Bánffy a vallásszabadságról.

(Lecke Majláth püspöknek.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 8.

Az utóbbi években mind szembeötlőben előtérbe nyomuló klerikalizmus bámulatos sikerei aggodalomba hozták az egész országot s az ország lakosai közt valláskülömbőség nélkül mindazokat, kik a nemzetietlen és a magyarság iránt ellen-séges klerikalizmus nagy veszedelme felől tisztában vannak.

A magyar nemzet lelkiismeretének aggodalma nyilatkozott meg ma a kolozsvári egyházkerületi református közgyűlésen, ahol *Bánffy Dezső* br., a legmagyarabb államférfiak egyike nagyszabású és feltűnő elnöki megnyitót mondott. E beszédben sorakozásra szólítja fel az ország összes protestánsait az újabb időben felmerült rekatolizálás ellen s a vallásfelekezetek közt tökéletes jogegyenlőséget kívánva, követeli az erre vonatkozó törvény szigorú végrehajtását.

A rendkívül érdekes beszédet, melyben *Bánffy* a sorok közt alaposan megleckéz-tette *Majláth* püspököt a kolozsvári ün-nepségen kifejtett önhatalmu s a feleke-zeteket negligáló magatartásáért s amely beszédre kétségkívül országszerte meg lesz a visszhang, kolozsvári tudósítónk távirati jelentése alapján a következőkben ismertetjük:

(Félmagyarozott nyilatkozat.)

Megnehezült az idők járása fölöttünk — így kezdte *Bánffy Dezső* br. a beszédét. Azt mondja, szükségét érezi annak, hogy hangot adjon aggodalmainak és kimondja, a mi a szívében fekszik. Jó lesz vigyázni, mert kívülről jövő áramlatoknak vészjelző tünetei mutatkoznak az országban. Az elnöki emelvényről figyelmezteti a gyűlést, hogy szívelje meg az intó szavakat s használja fel minden erejét arra, hogy félre téve a belső ellentéteket, egy lélekkel, egy értessel, egy törekvéssel oda munkálkod-jék, hogy az ár el ne sodorjon bennünket.

— Egyházkerületi közgyűlések alkalmával — ugymond — évek óta tartózkodtam attól, hogy az elnöki emelvényről hosszabb megnyit-óval fogadjam és üdvözöljem a megjelenteket. Egy időben úgy tartottam, hogy azon különö-sen exponált politikai állásban, a melyet betöl-töttem, nem volna helyes, hogy egy felekezet részleges gyűlésen nyilatkozatot tegyek, a mely esetleg félre-vagy politikai célszavakra kima-gyarázható, de akkor az idő sem volt oly komoly, mint most. Az utolsó években hasonló-kép tartózkodtam a szólástól, mert a megza-vart politikai helyzetben láttam, sőt éreztem, hogy bármiben és bármily tárgyilagosan nyi-latkozom, azt következetesen félremagyarazzák. Most azonban szólanom kell és szükség van a figyelemre is.

(Majláth püspök és a felekezetek.)

Avagy mi protestánsok nem nézhetünk-e aggodalommal a jövőbe, ha a nagy katolikus gyűlésen ellentmondás nélkül hangzik el egy valóságos felhívás *Magyarország rekatolizálására* és ha *nemzeti ünnepélyeknél* — legközelebbi példa erre a kolozsvári Mátyás-ünnep — a nem katolikus egyház szolgálival nem áll egy sorba, a mint a boldogult királynék nevére szentelt zászló megáldása alkalmával sem állt velünk egy sorba állítólagos hitelti okoknál fogva a katolikus egyház főpapja.

És mi elég gyengék vagyunk eltérni, hogy a győzelem mindig az övé legyen. Sikertől a többi egyházak lelkészeinek, sőt püspökeinek kizárás-ával külön végezni a zászlószentelést. Ré-

szünkre a főherceg jelentésében csak utólagosan maradt némi külsőség, melyet a kormány tagjai megbotránkozás és meglepetés nélkül néztek végig.

(Egyforma mértékkel.)

Ez csak egy példa — folytatta tovább — de általában jogosult az aggodalom és feltétlenül jogosult azon megindult mozgalom, mely azt kívánja, hogy az 1848. évi 20. t.-cikk 2. §-a értelmében a vallásfelekezetek között a tökéletes jogegyenlőség és viszonyosság elvei az egész vonalon őszintén és igazságosan végrehajtsanak.

Az ezelőtt 34 évvel hozott törvény tényleg ma sincs végrehajtván. Ma is, midőn megnehezült az idők járása fölöttünk, azt remélem, hogy akadni fognak hazafiasan gondolkodó, igaz hithős katolikusok, akik hazafias szabadelvű szellemtől áthatva, maguk lesznek azok, kik a törvényben biztosított egyenlőség és viszonyosság érdekében intó szavukat felelemlik.

Bánffy br. hosszú beszédét azzal fejezte be, hogy véleménye szerint szükség van a leggyor-sabb erő kifejtésre, egész „kálvinista kitartásra“ és a lelkészek buzgó *cura pastoralis*-ára, mert másképp sikert nem remélhetnek az akciótól.

A beszéd az egyházkerületi közgyűlésen nagy feltűnést, de még nagyobb lelkesedést is keltett.

(Félhivatalos nyilatkozat.)

A félhivatalos *Magyar Nemzet* ma este meg-jelent száma — mint budapesti tudósítónk táv-iratban jelenti — a következő célszavos meg-jegyzéseket fűzi *Bánffy Dezső* báró beszé-déhez:

„Ezen váratlanul indított felekezeti akcióra egyelőre csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy annak okát sem országos, sem pedig felekezeti viszonyainkban felfedezni képesek nem vagyunk. És mivel a szónok maga is hazafiatlanságnak tartotta mindig, hogy politikai természetű szervezkedés vallásfelekezeti alapon jöjjön létre: fel kell tennünk, hogy ezt az el-vet hazafias protestáns vallásfelekezeteink szin-tén szem előtt fogják tartani.“

Csalás a totalizátornál.

(Visszaélés elrontott ticket-ekkel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

A budapesti őszi löversenyek lezajlása után meglepő csalást fedezett föl a totalizátor veze-tősége. Kiderült, hogy a totalizátornál alkama-zott két tisztviselő galádul összejátszott a közön-ség érdekeinek rovására.

A tisztviselők visszaélték bizalmas termé-szetű állásukkal és a csalásnak egy eddig egé-szen ismeretlen módját alkalmazták, amelylyel kiszámíthatatlan összeggel csalták meg a tota-lizátort. Az ebből eredő kár azonban a fogadó-kat sujtotta.

A totalizátor vezetőségének már régóta fel-tűnt, hogy az egyik pénztárnál feltűnő sok el-rontott ticket marad vissza. Vizsgálni kezdték a dolgot s mindtöbb gyanu terhelte a két tisztvise-lőt. Végül rájöttek a manipulációra, melynek mibenléte a következő:

A totalizátor tisztviselői gyakran tévesen értik a fogadó által kért számot. Például ha va-valaki a 7-es számot kérte, nem egyszer előfor-dult már, hogy 2-es számot kapta. Ilyenkor a fél visszadja a helytelen ticketet, amelyért ese-rébe megkapja az eredetileg kívánt fogadási jegyet. Már most visszamaradt egy ticket ame-lyet az ellenőr, közvetlenül a start után érvény-telenítés szempontjából lebélyegez ezzel a jegy-zéssel: *Elrontva*.

Annál a pénztárnál azonban, a hol a visz-szaélés történt, az ellenőr összejátszott a pénz-tárossal. Már most, ha egy versenyben — mond-

juk hét ló futott, a pénzfáros mindegyik számára tervszerűen osztott egy-egy visszamaradt ticketet. Bevárta, míg a versenyt megfutják és amelyik ló elsőnek jött be, annak a számát visszatartotta, lefizette az érte járó összeget, a többi hat ticketet pedig átadta lebélyegzés, illetőleg megsemmisítés végett az ellenőrnek.

Persze ilyen módon minden versenyben kedvezett nekik a szerencse és így tömérdek pénzt harácsolnak össze. Akár favorit, akár outsider győzött, ők mindig a boldog nyerők voltak. Hogy ez ügyes csalás segítségével mekkora összeget szereztek, azt csak a tettesek maguk tudják, s így a csalás összegének nagyságát megállapítani nem lehet. Annyi bizonyos, hogy régóta üzik a csalást. Mert arra többen emlékeznek, hogy Babér szenzációs győzelmekor, ők 20 koronával voltak érdekelve a fogadásokban teljesen elhanyagolt ló hívei közt.

Az igen könnyen érthető, hogy a bűnös üzelmek következtében a közönség károsult. A csalások révén ugyanis a tisztességtelen uton szerzett ticket csökkentette a kvótát.

Az eset kiderítése után a totalizátor vezetősége azonnal elcsapta a hűtlen alkalmazottakat. Főljelentést nem tettek ellenük, mert az volt a céljuk, hogy a dolog titokban maradjon. Ezért még a lovaregyesület igazgatóságát sem értesítették róla.

TANÜGY.

(—) A Berlitz-iskola Aradon. Megirtuk már, hogy a világhírű Berlitz-iskola Aradon is szándékozik fiókot állítani. Az iskolában a világ minden élő nyelvét meg lehet tanulni a legrövidebb idő alatt. Holnap, vasárnap Aradra érkezik az iskola budapesti igazgatója, hogy az Aradon létesítendő tanfolyamot szervezze. Eddig is számosan jelentkeztek már, akik még be akarnak iratkozni, azok forduljanak Stengl Andor m. kir. iparfelügyelőhöz, aki a szükséges utbaigazításokat megadja.

Kongresszusi választások.

(A Hamsea-párt győzelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

Tegnap beszámoltunk az aradi gör. kel. román egyházmegyében lefolyt kongresszusi papi választások nagy részével, melyekben mindenütt a Hamsea-párt győzött.

Hasonló eredménnyel ért véget a kiszetőbelinci kerületben végbement választás, hol Hamsea Agoston arkimandrita második mandátumhoz jutott. Az első mandátumot tudvalevőleg a lippa-vingai kerületben kapta meg. A kiszetőbelinci választáson a Mangra-párti Serb Geraszim főesperes volt az ellenjelöltje, ki csupán hat szavazatot kapott.

A halmágy-butyini kerületben a Hamsea-párti Gróza János esperes győzött.

A temesvár-bánátkomlói esperességek lelkeszei Putits Traján temesvári főesperest választották meg, kivel szemben a Mangra-párti Miuleszku Pál bánát-komlói főesperes csupán négy szavazatot kapott.

A papi választások véget értek, még pedig olyan formán, hogy valamennyi kerületben a Hamsea-párté lett a győzelem. Most a világi tagok választása van soron. Holnap, vasárnap lesz a szavazás. A szavazatokat községenként összeszedik, s majd a jövő vasárnapon összegezik.

Erős küzdelem készül a m.-radnai kerületben, hol Beles János közjegyző és Suciú János dr. ügyvéd állanak egymással szemközt. Mint értesülünk, a Mangra-párt emberei mindenféle megengedett és meg nem engedett eszközzel

dolgoznak a kerületben Suciú érdekében. A Tribuna Poporului egész korteshadat küldött ki, melynek élén Popa György szolgabíró áll. A szolgabíró, ki a püspök-választás alkalmával lemondott állásáról, s később visszavonta lemondását, hivatalos órái alatt bejárja a községeket és hivatali tekintélyét is latbavetve, dolgozik jelöltje érdekében.

Igy történt az egyházi választások alatt is és most, a vereség után, fokozottabb erővel folyik a meg nem engedhető korteskedés.

A lovaregylet döntése a kisjenői versenyről.

(Elégtétel Dobó Istvánnak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

A kisjenői urlovas-hecc ügyében érdekes fordulat állott be. Megjött a fővárosból a Magyar Lovaregylet döntése, mely igen opportunus formában intézi el ezt az országos érdeklődést keltő versenyügyet. Ugy látszik, hogy olyan határozatot akart hozni, amely lecsendesítse a felzudult közvéleményt s amellet igazat is adjon a versenyintézőség eljárásának.

Ebből a döntésből pedig, akármilyen opportunus is az, kitűnik, hogy ugy a kisjenői versenyek intézősége, mint annak rendezősége alapos hibát követett el. Hibázott elsőben akkor, mikor Dobó István fiát starthoz engedte állni, mielőtt meggyőződött volna arról, hogy az induláshoz kötött feltételeknek és képesítésnek megfelelő-e, továbbá hibázott a versenyintézőség, mikor a versenyre bocsátott lovas, miután ez a díjat megnyerte, nem tekintve a versenytitkár által is elkövetett mulasztásra, a képesítéssel, vagy anélkül, de mindenképen megnyert díjtól elütötte.

Ezekre az igazságokra lehetett figyelemmel a lovaregylet igazgatósága, mikor ebben a kínos ügyben olyan döntést hozott, hogy a versenyintézőség diszkvalifikáló határozatát jóváhagyta ugyan, de elrendelte azt is, hogy a megnyert díj Dobónak kiadassék.

A kisjenői versenyintézőség határozatát követlenül annak kihirdetése után tudvalevőleg megfélebbezte Dobó, illetőleg kijelentette, hogy abban meg nem nyugszik. Az óvás következtében Dobónak, ennek tiltakozása folytán pedig a második elsőnek beérkezett Pejacsévich-lónak, nem adták ki a 700 koronás versenydíjat, a lovaregylet határozata után azonban Dobó fogja azt megkapni.

A másodfoku határozat indokolása annyiban érdekes, hogy a díj kiadását, odaitélését Dobó jóhiszeműségére alapítja s emellet természetesen arra is, hogy a versenytitkár írásbelileg is tudatta Dobóval, hogy fia a versenyben indulhat. A két forum felfogása között tehát az a különbség van, hogy míg a kisjenői versenyintézőség azt tételezte fel Dobóról, hogy tudatában volt induló-képtelenségének s a versenytitkárhoz intézett levele épen az előállható s tényleg be is következett komplikációk esetére mentőeszközzül íródott, — addig a lovaregylet azt a védelmet fogadta el, hogy Dobó nem tudott az urlovasi minősítésről s az indulásra a versenytitkár levele jogosította föl.

A diszkvalifikálás folytán a totalizátor körül is történtek bonyodalmak, ezeket azonban nem szüntette meg a lovaregylet határozata. Itt ugyanis aként áll a dolog, hogy a versenyintézőség határozatának csak a díjkiadásra vonatkozó anyagi része szenvedett változtatást, a verseny diszkvalifikálása azonban jóváhagyatott, ennél fogva az első díj valóságos nyertese a

totalizátor szempontjából továbbra is a Pejacsévich ló marad.

A magyar lovaregylet igazgatóságának ítélete így hangzik:

A hivatolt diszkvalifikálás helybenhagyatik, azonban a kisjenői versenyeket rendező „Seprős és vidéke félvérlo tenyésztő szövetkezet“ köteleztetik kárpótláskép 660 koronának, mint a díj értékének megfelelő összegnek, a Malachit tulajdonosa részére való megtérítésére.

Indokok: A diszkvalifikálást jóvá kellett hagyni, mert „Malachit“ lovasa Dobó Miklós ur a vers. szab. 42., 46. és 47. §§-ában körülírt urlovas-kvalifikációval tényleg nem bírt. Minthogy azonban konstatáltatott, hogy Dobó István ur azon írásbeli kérdésére, vajjon Dobó Miklós ur a kisjenői versenyeken mint urlovas lovogolhat-e, az ottani versenyeket rendező szövetkezet elnökétől írásbeli igenlő választ nyert, kétségtelen, hogy Dobó Miklós ur jóhiszeműleg és csakis az említett igenlő válasz alapján lovogolt a versenyben s így sem őt, sem a diszkvalifikált ló tulajdonosát nem érheti felelősség, miért is ez utóbbit a diszkvalifikálásból származó anyagi károsodás alól mentesíteni kellett.

Budapest, 1902. november 4.

A magyar lovaregylet igazgatósága.

A lovaregyletnek ez az ítélete a Vadász és Versenylap november 7-iki számában jelent meg.

SPORT.

+ Az aradi Athletikai Club választmánya hétfőn, e hó 10-én a „Központi kávéház“ külön termében ülést tart. A titkár kéri a választmány tagját, hogy a gyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

Románokból — baptisták.

(A kurticsi románok magyarosodása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

Arad megye több községében nagyobb arányban hódított egy vallásfelekezet, a baptisták felekezete, melynek hívei ájtatos rajongók s többnyire azokból kerülnek ki, akik meghasonlottak eddigi hitükkel.

Csanádmegyéből származott át Arad megyébe a baptisták felekezete, melynek azonkívül, hogy némileg erkölcsnemesítő feladattal bír, az az eléggé nem méltányolható előnye is meg van, hogy terjeszti a magyar nyelvet.

Különösen Kurtics községben erősen mutatkozik a baptista vallás magyarosító hatása. Ezelőtt mintegy másfél évvel telepedett meg Kurticson egy Bandur nevű ember, a ki a község szolgálatában teljesített rendőri szolgálatokat. A felesége, a ki Csanádmegyéből származik hívő baptista volt.

Alig két-három hónap lefolyása alatt már többen az új felekezet híveinek vallották magukat. Bandurné magyar asszony volt s a hívők, kik kizárólag románok, magyarul tanulták meg a vallási énekeket.

Érdekes látvány, valahányszor a baptisták kik körülbelül 250—300 hívőre felszaporodtak már, az utcán végigvonulva magyarul éneklék el zolezsmáikat. Imakönyveik is magyar nyelvek s abból imádkoznak azok, akik magyarul tudnak.

Van a felekezetnek egy kis imaháza, a hol rendszerint Bandurné tartja szónoklatait magyar nyelven.

A mióta a baptista felekezet ekkora hódítást tett a kurticsi románok között, azóta a viszonyok is javultak. Az új felekezethez legnagyobb részben azok lépnek át, akik eddigi vallá

sukkal meghasonlottak. Ezek, míg az új vallást nem ösmerték, dolog kerülő, iszákos emberek voltak, templomba sohasem jártak s a vallási szertartásokat kigunyolták.

Az új vallás egyszerű, természetes, ceremónia nélküli szervezetével nagy hatást gyakorolt a románokra, akik megcsömörlöttek eddigi hitük ceremóniáitól, a papság uralmától.

Az új vallásban ezek az emberek egészen átalakultak. Munkás, erkölcsös emberekké váltak, akiknek legjobban tetszik az új vallásban az, hogy nincs fölöttük pap, hanem a legöregebb hívők tartják meg rendszerint a hitszónoklatokat.

Érdekes, hogy a hatóság milyen igazságtalanul járt el a baptistákkal szemben. A községtől külön temetőt kértek és ezt meg is kapták, csak hogy közvetlenül a *dögtér mellett*.

A többi felekezetek temetői éppen a község másik oldalán vannak.

Egy kis tévedés.

A pécskai és simándi utak kövezése ügyében az államépítészeti hivatal megállapította, hogy az aradvárosi mérnöki hivatal *tévedésből* néhány ezer négyszögméterrel többnek mérte az utvonalat, mint amennyi a valóságban.

Tévedni emberi dolog. Uralkodók, miniszterek, költők, akadémikusok, hibornokok, főispánok, bankigazgatók, okleveles állatorvosok tévedni szoktak mind-mind, amiért is tévedések ellen nem fogad el biztosítást az Első Magyar.

S így könnyen csuszhat be tévedés egy város háztartásába is.

Aradon, mint tudósítónk értesül, legközelebb a következő *tévedések* kerülnek napirendre:

A vashid felépítésére — hogy már a múltban beszéljünk — megszavazott a város félmillió forintot. Két évig tartó építkezés után rákerült a sor a hid fölavatására. A várost föllobogózták, a kereskedelmi miniszter Aradra érkezett, a törvényhatósági bizottság tagjai megindultak a városházáról harangzugás mellett; s uram bocsá, mikor a hidhoz érkeznek, kislül egy kellemetlen *tévedés*: a hidat hosszában *építették a Marosra, nem pedig keresztben*.

Az aradiak szörnyen restelték a dolgot, s irult-pirult az egész város, ami nagyon mulattatta a kereskedelmi minisztert. A főispán és a polgármester alig győzték a sok mentegőtőzést, hogy a baj ezért történt, meg azért történt. Végre is a miniszter meg akarta mutatni, hogy nem haragszik, s nyomban elrendelte táviratilag, hogy a miniszteriumban rögtön kezdjék meg az *aradi új indóház felépítését*.

Másfél év letelte után el is készült a több millióba kerülő indóház, csak hogy mivel a miniszter annak idején táviratban rendelte el az építkezést, s a táviratba egy kis hiba csuszott be, tehát az a kellemetlen *tévedés* történt, hogy a *drága indóházat nem Aradra, hanem Új-Aradra építették*.

akkor a város, hogy a kormány jóindulatát el ne veszítse, elhatározta, hogy a vasuti indóházat saját költségén építteti fel, még pedig ezuttal Aradon.

Kimondták tehát a közgyűlésen az általános takarékoskodást, hogy teljék a milliós építkezésre. Es kiküldtek egy ad hoc bizottságot, azzal a feladattal, hogy szorítsa meg a városi adminisztráció költségeit egészen az óhen-halá-

sig. S ezen elv alapján állítsa össze a jövő évi költségvetést.

Az ad hoc híven megfélelve feladatának, a következő tételeket állította be a költségvetésbe:

Egy új hadihajó beszerzése . . . 2 millió frt.
A Zeppelin-féle kormányozható léggömb megvásárlása . . . . . 500.000 frt.

A Weitzer-hagyaték hazaszállítására egy alagút Arad és Grác között . . . . . 100 millió frt.

Egy esernyő, mely megvédi a Hegyalját a jégkarak ellen . . . . . 10 millió frt.

A város legközelebbi közgyűlésén ijedtében kőbálványnya változott a képviselőtestület fele, amikor kitűnt, hogy az ad hoc mindenben megfelelt feladatának, csupán *tévedett* egy kissé.

A simándi ut felmérése is a legnagyobb rendben és pontossággal történt, csak ott esett egy kis tévedés, hogy a városi mérnöki hivatal *nem a simándi ut elejétől, hanem a városházától kezdte a mérést*.

Böhm Adolf sikkasztása.

(Készülődések a közgyűlésre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

Böhm Adolf sikkasztási ügyét kísérő érdeklődés most a törvényszéktől az Ipar-és Népbank felé terelődik, hol holnap, vasárnap az igazgató-választmány ülésezik, kedden pedig megtartják a rendkívüli közgyűlést.

Az igazgatóság és felügyelő-bizottság a vasárnapi ülés előkészítésére ma délután értekezletre ült össze, mely késő estig együtt tartotta a résztvevőket. Itt előterjesztésre került a mérleg, mely a *sikkasztás folytán előállott hiányt 297.495 korona 42 fillérben tünteti fel*.

A közgyűlésre úgy az igazgatóság, mint a részvényesek körében nagy előkészületek történnék. Az igazgatóság körében oly célból, hogy a közgyűlésre a részvényesek többségét megszerezze magának, a részvényesek egy része pedig arra dolgozik, hogy szervezetté tegye az ellenzékét, mely azt az álláspontot foglalja el, hogy az igazgatóság a bank kárának legnagyobb részét megtéríteni tartozik.

A mérleg.

Az intézet igazgatósága és felügyelő-bizottsága *Tagányi István* elnöklete alatt ma délután tanácskozást tartott, melyen az elnök előterjesztette a mérleget, s egyben előkészítették a holnap, vasárnapra összehívott igazgató-választmányi ülés napirendjét.

A részletes mérleg, mely diszkrét adatokat tartalmaz, s egykönnyen át sem tekinthető, nem kerül nyilvánosságra, hanem csak az ennek alapján készített kivonatos mérleg, melyet valamivel részletesebb formában állítottak össze, mint aminőt a rendes évi közgyűlések alkalmával szokás közzétenni.

A mérleg, melynek a tenerről szóló felében fel vannak tüntetve az elsikkasztott összegek, a következő:

Vagyron:

Késszép készlet	1252548.50
Váltó tárca	5989371.78
Aradi hitelegylet	883513.—
Előlegek értékpapírokra folyó-számlában	1010785.72
Jelzálog kölcsönök	518396.26
Záloglevél kölcsönök	427025.01
Előlegek értékpapírokra	148196.60

Zálogházi kölcsönök	256828.—
Értékpapírok	294226.94
Nyugdíjalap értékpapírai	35000.—
Ingatlanok	369893.59
Más pénzintézeteknél	169762.09
Adósok	58900.—
Egyenleg mint hiány	297495.42
	11205893.01

Teher:

Részvény tőke	1000000.—
Tartalékalapok	732387.80
Aradi hitelegylet 5 százalékos bizt. alapja	10286.34
Csejthey Varjassy József alapítvány	5000.—
Betétek	5021123.35
Vjszleszámitolt váltók	3290091.69
Átruházott záloglevél kölcsönök	426179.45
Átruházott jelzálog kölcsönök	26317.—
Hitelezők	150503.67
Fel nem vett osztalék	900.—
Leszámolatlan jutalék	30000.—
Nyeresség áthozat 1901. évről	13611.31
Elszámolási és eredmény számlák különbözeti egyenlege	201993.92
Weisz A. és társa számlái fedezetlen	62309.02
Kintzig Géza számlái fedezetlen	79742.40
Különféle betétekből hiányzó érték-papírok	62300.—
Behajthatlan fizetési előleg	4530.—
Mérleg javítási tételek 1898. 1899. és 1901. években	88614.—
	11205893.01

Ilyenformán könyvviteli pontossággal kitűnik, hogy *Böhm összes sikkasztása 297.495 korona 42 fillért tesz ki*. Ebből a *Weisz A. és társ* fedezetlen számlájának megfelelő 62,309 korona 02 fillért, valamint a *Kintzig Géza-féle* 79.742 korona 40 fillért börze differenciák fedezésére fordította Böhm, a különféle betétekből hiányzó, 62,300 koronányi értékpapírokat saját céljaira elsikkasztotta; a 4530 koronás tételt *Konitzky József* főkönyvelőnek adta előlegül. A három évre szóló mérlegjavítási tételek, melyek 88.614 koronát tesznek ki, kisebb veszteségek melyekkel nem számolt el, hanem összegyűjtötte és leíratta, hogy több nyereséget mutasson ki.

Levél Böhmnéhez.

Hasonlatosan ahhoz a megható epizódhoz, mikor *Böhm Aladár* iskolatársai megírták levelüket, melyben a sikkasztó fiát maguk közé hívták, most ismét ilyen érzelmesen szép momentum vegyült a sikkasztás csunya históriájába.

Böhm Adolfnéhoz levél érkezett, melyet Budapestről küldött hozzá *Més Nelly* egyetemi hallgatónő.

A levélben egy végtelenül gyöngéd nő sziv nyilatkozik meg, mely még azért is meglepetőzik, hogy vigasztalni próbálja a szerencsétlen asszonyt, kit martirnak nevez.

A levél szószerint a következő:

Mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyom!

Bocsásson meg Nagyságos Asszonyom, hogy a megpróbáltatás ezen nehéz óráiban Kegyedet szerény sorainnal háborgatni merészelem!

Nem szeretném, ha szavaim vigasztaló jellegét öltenének, mert korántsem ez a céloim jelen alkalommal; hiszen a Kegyedre mért csapás oly nagy, az ártatlan lelken ejtett seb oly mély, hogy nemcsak egy igénytelen leány, hanem egy egész világ sem lenne képes arra enyhítő irt nyújtani. En csupán azt szeretném Kegyednek tudomására hozni, hogy az egész művelt magyar társadalom — különösen annak nőtagjai — rokonszenzettel párosult tisztelettel fordítja Kegyed felé résztvevő szívét. Vajha képes lennék Nagyságos Asszonyt

eltölteni annak tudatával, hogy az emberiség tud különösen gondolkodni, tud ítéletet tenni, tudja a martírt tisztelni!

Jelen soraimmal sok budapesti hölgy érzelmeit tolmácsolom.

Kiváló tisztelettel:
Illés Nelly,
egyetemi hallgató.

Böhm és háziorvosa.

Böhm Adolf állapota tudvalevőleg súlyos. Baját az súlyosítja, hogy komplikált a betegség, melyet egyedül háziorvosa, aki évek óta kezelte, ismer jól és alaposan.

Böhm azt kérte Meszlényi Antal dr. kir. ügyésztől, hogy háziorvosa, Schreiber Vilmos dr. meglátogathassa. Schreiber dr. megkapta az engedelmet és meg is látogatta Böhmöt a cellában.

A fogoly meglehetősen elváltozott külsejű. Arca borotválatlan s pápaszemet visel, ami egész más kifejezést kölcsönös arcának. Schreiber dr. ma ismét engedélyt kért az ügyésztől a bemenetelre és holnap újból meg fogja látogatni Böhmöt.

MULATSÁGOK

(=) **Házi estélyek.** Az aradi Székely otthon legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a téli évad beállításával minden hé első szombatján felolvasások, egy felvonásos szindarabok, szavallatok, ének, zene, mulattató jelenetek és egyéb szórakoztató előadásokkal házi estélyeket rendez, melyeknek tiszta jövedelmét egyrészt jótékony célra fordítják. Az Otthon első ilyen házi estélyét új tagjai tiszteletére december 6-án rendezik, részben az Aradon felállítandó Kossuth-szoboralap javára. Ez alkalomra az aradi Nemzeti Színház több elsőrendű tagját sikerült az Otthonnak megnyerni. — Az estélyekre külön meghívókat bocsátanak ki.

A tizedik öngyilkosság.

(Az Aranykéz-utca szexuációja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

Ma este hét órakor a telefon csörrenése riasztotta fel a rendőrségen az inspekciós tisztet, Bedő Árpád dr. rendőrhadnagyot.

Egy rendőrszem jelentette, hogy az Aranykéz-utca 9. számú házában öngyilkossági kísérletet követett el egy ember.

Bedő hadnagy az ügy sürgősségéhez méltó gyorsasággal intézkedett, hogy elmenjen a mentőkocsi és azután Tisch Mór dr. tb. főorvossal kocsin kivágtatott az Aranykéz-utca.

A 9. ik szám előtt már nagy tömeg várakozott, a hogy az ilyen esetben szokás. A házból jajgatás hallatszott.

Nagy lett azonban a csalódása Bedő hadnagynak, aki rémes és véres jelenetre volt elkészülve, a mikor meglátta a szobában és pedig csaknem kitogástalan, egészséges állapotban Kovácsik Jánost, aki esernyő-gyáros — kicsiben, de ennél sokkal nagyobb ambícióval üzi az öngyilkosságot.

Kovácsik, aki 44 éves, mulatságos külsejű, Yen-Ho figura, a milyen az operettben van, ma este jubilált. Ma követte el a tizedik öngyilkossági kísérletet.

Ha kevés a pénze pálinkára, akkor öngyilkossági kísérletet követ el, és ha a sok pénztől, illetve pálinkától berugott, akkor is hajlandó eldobni magát az életet.

Bedő Árpád dr.-nak nem éppen hosszú rendőrségi szolgálata alatt épen harmadszor volt a notorius öngyilkos-jelölttel dolga. Tisch Mór dr. a kétségbeesett esernyőcsinálót már másod- vagy harmadízben menti meg az életnek, de rajtuk kívül majd minden rendőrtiszt-

nek és kerületi orvosnak volt már dolga az örökös öngyilkossal.

Hogy véletlenül komolyabb baja ne essék, Kovácsik, ren- szerint belevágja öklét az ablakba, vagy ha pálinka híján nagyon unja az életét, és ekkor már komolyabb az eset, megkarcolja a kezét bicskával. Mindenképen vigyáz azonban, hogy valahogy eret ne találjon főlvágni. Es mindig akad valaki, aki az ő apró eseteit öngyilkosságnak titulálja.

Ma este is az ablakba vágott az öklével és össze-vissza hasította a kezét. A vére folyt ugyan, de nagyobb sebet nem kapott. Azt mondta, hogy unta az életét, de sietett hozzátenni, hogy ma csak hat krajcárért ivott pálinkát.

A halni vágyó esernyő-gyárost felültették a mentőkocsira és bevitték a kórházba. Ez volt talán a legboldogabb útja a javíthatatlan életuntnak, — akinek ideálja a mentőkocsi és kórház.

Női díjnokok

az aradi törvényszéken.

(A nőemancipáció terjedése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

Amióta Angliában és Amerikában kiadták a jelszót a nő emancipációjára, azóta folyton növekedik a száma azoknak a férfiaknak, akik kenyérkereset nélkül maradnak.

A nőemancipáció hullámmása Magyarországra is eljutott s nálunk már sok hölgy van a hivatalokban, akik férfiakat szorítottak ki a kenyérkeresetből.

Nem ebből a szempontból akarjuk megemlíteni, hogy veszedelmes-e a nőemancipáció terjedése, avagy hasznos, hanem az érdekesség kedvéért írjuk meg, hogy az aradi törvényszéken reform van készülöben.

Ez a reform ugyan nem valami új keletű. Mindenütt az országban, ahol csak megengedik a viszonyok. Az irodai munkálatokra férfiak helyett nőket alkalmaznak, különösen a másoló munkákon. Ma már látjuk, hogy ügyvédi irodákban is nők kopogtatják az írógépeket.

Az igazságügyminiszterium is jó példával járt elől a nőemancipáció terén, a mennyiben az igazságügyminiszterium díjnokai nagyrészt hölgyek.

Igy lesz ez ezentúl az aradi törvényszéken is. Férfiakat már ezentúl nem alkalmaznak a törvényszéknél díjnoki minőségben, hanem csak nőket.

Hogy ez így történik, annak többféle indoka van.

A női munkaerő föltétlenül olcsóbb. A férfidíjnokok naponta 80 krajcárt kapnak, a nők ugyanazt a munkát elvégzik 60—70 krajcárért. Ezenkívül — úgy mondják — megbízhatóbb és szorgalmasabbak a női munkaerők.

A férfi díjnokok naponta egy-két órát a munkaidőből ellebzelnek a folyosókon, a tárgyalgással és rettenetes hosszú ideig tart az uzsonnálásuk. A nőknél mindez nem úgy van, pontosan jönnek, pontosan távoznak s munkájukat egyfolytában, megszakítás nélkül végzik. Evvel indokolják, hogy mért vesznek fel ezentúl csak nőket az aradi törvényszékhez másolási munkákra.

Van azonban ennek az intézkedésnek, mely alapján véve csak helyeselhető, egy másik oldala, melyet az aradi törvényszék elnöke bizonyára nem fog figyelmen kívül hagyni.

Az aradi törvényszéknél hónapok óta ingyen dolgozik három-négy napidíjas, az u. n.

díjtalan napidíjasok, sőt van, aki már tizennégy hónapja dolgozik. anélkül, hogy fizetést kapott volna.

Teszik ezt azért, hogy a kinevezésre a jogot megkapják. Kissé furcsa volna, ha most ezeket az ingyenes munkásokat, akik idejök egy jó részét a jövő biztosítása érdekében a törvényszék szolgálatában áldozták föl, most minden további nélkül elbocsátatnák. Ezek talán még megérdemelnék, hogy helyet kapjanak, azután — jöjjön a nőemancipáció.

HIREK

Aradiak Szegeden.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

Holnap, vasárnap reggel 5 órakor indul Szegedre külön vonattal az a lelkes csapat, mely az aradi Kossuth-asztal ársaság kezdeményezésére állt össze, hogy a Kossuth Lajos szegedi szobrára koszorút helyezzen.

A szoborkoszorúzás egybeesik egy népgyűléssel, melyet az országos függetlenségi párt rendez Szegeden az önálló vámtérület mellett.

A népgyűlést rendező bizottság tegnap gyűlést tartott Szegeden, amelyen Kulinyi Zsigmond bejelentette, hogy az aradi Kossuth-asztaltársaság, amely tudvalevőleg éppen folyó hó 9-én óhajta megkoszorúzni Kossuth szegedi szobrát, szívesen ki fogja egészíteni a népgyűlés amugy is impozánsnak ígérkező aktusát. Kulinyi Zsigmond ugyanis tegnap levélben kérte föl nyilatkozattételre az asztaltársaság elnökét, hogy mikorra tervezik az ő külön ünnepeiket és esetleg hajlandók-e a népgyűlésen megjelenni?

Erre a tudakozódásra azt a választ kapta, hogy részt vesznek a népgyűlésen.

Az aradiak már értesítették is Pálffy Ferenc szegedi polgármestert, aki gondoskodott a fogadtatás és ellátás részleteiről.

Soraikban lesznek a waggonyár hazafias munkásai is, akiket zenekaruk és dalegyesületük is elkísér az utra. A szobornál Müller Károly, a függetlenségi párt elnöke fog beszédet mondani.

Az aradiakat a népgyűlésre érkező vendégekkel együtt ünnepélyesen fogadják. Kossuth Ferencet a szegedi függetlenségi párt elnöke: Polczner Jenő fogja üdvözölni, aki után a szegedi hölgyek nevében Polczner Bözsike urhölgy virágbokkrétát nyújt át Kossuthnak.

A menet a Boldogasszony-sugáruton, Gizella-téren és Kárász-utcán át fog haladni a Klauzál-térre, ahol a szónokok részére tervezett tribünt a Kárász- és Kiss Dávid-féle házak között állítják föl. A bevonulás a következő rendben történik: a menetet két diszkürtös nyitja meg. Utánuk a lovas diszbandérium és az összes körök zászlói következnek száz fehér ruhás leány csoportjával; majd a zenekar és az iparosok zászlója folytatja a sort az iparos-leányok kíséretében. A menet közepérszét a virágos kocsi és Kossuth Ferenc diszkocsija fogják képezni, mely után az aradi vendégek és kíséret hosszú kocsisora zárja be az impozánsnak ígérkező bevonulási menetet.

Este a színházban diszeldadás lesz.

A telefon-titok megsértése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

A telefontitok a mi büntető törvénykönyvünkben eddigelé semmikép sincsen megvédve. A levéltitok, a távirati titok megsértésének megtorlásáról gondoskodik a törvény, de a te-

leföntök megvédésére eddig még nem gondolt senki.

Erre a hézagra mutat rá most a Jogtudományi Közlönynek egy figyelemre méltó cikke, melynek írója *Csergő Hugó*. A cikkirő rámutat, hogy a telefonos beszélgetés manapság mint közlési mód sokkal fontosabb már a levélnél, táviratnál is és hogy a legfontosabb közérdek, a kereskedelmi-, a család- és magánérdek megköveteli a törvényes körülbástyázást.

A cikk konkrét javaslatot is hoz a paragrafus konstruálására. Eszerint az a telefonhivatali alkalmazott, aki a központban idegen telefonbeszélgetést célzatosan meghallgat, vagy erre másnak módot nyújt, vagy azt, amit hallott, mással közli, elköveti a *telefontitok megsértését*.

Megsérti a telefontitkot az a magánember, aki az idegen telefonba *arra való apparátussal bekapcsolja magát* és így kihallgatja a beszélgetést.

Súlyosabban minősül az eset, ha az így megtudott beszélgetést az illető károsítására használják föl.

A büntetőjog küszöbön álló módosításánál az igazságügyi kormány bizonyára ki fogja ezek után terjeszteni figyelmét a büntetőtörvény e jelentékeny hézagának betöltésére.

A kis diák halála.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 8.

Borossebesen ma meghalt egy gyermek és ennek a korai halálnak az okát a beavatottak az egyik borossebesi tanító ütlegetésére tudják visszavinni. Még eddig hiányzanak ugyan a boncolás és a hivatalos vizsgálat adatai, de a községben szerte azt beszélnek, hogy a kis fiu halálát a tanító ütlegeti okozták.

A esetről lapunknak a következőket jelentik:

Ritko Miklós a borossebesi felekezeti népiskola növendéke volt. Ezelőtt két héttel egy délelőtt az iskola udvarán játszott egyik pajtásával s játék közben a két fiu összeverekedett.

Kovács Patricius felekezeti tanító botjával úgy megverte e miatt a kis fiut, hogy azóta folyton orrvérzése volt. A gyermek teste sebekkel volt borítva, melyek a botütésektől származnak.

A fiu aztán *ma meghalt*. A szülők el akarták temettetni, hogy a boncolást kikerüljék, de az előljáróság közbe lépett s megakadályozta a temetést.

Az előljáróság, tekintve a halál gyanus körülményeit, jelentést tett a *buttyini* járásbírósnak. A járásbíró vizsgálobírája büntető uton üldözendő cselekményt látott fennforogni, és ezért holnap fel fogja boncoltatni a kis holttestet s egyúttal megindítja a vizsgálatot.

A boncolásra kiválóan azért volt szükség, mert a fiu egyizben leesett a lóról, máskor pedig erősen meghűlt. A bíróság nem tartja kizártnak, hogy talán ezek okozták a halált.

— *Lónyayék* itthon. Gróf *Lónyay Elemérné*, *Stefánia* hercegasszony — mint már említettük, — tegnap este Budapestre érkezett. A grófnő Prágából jött, a hol a leányát látogatta meg. Férje azóta hogy néhány héttel ezelőtt meghűlt, gyengélkedik s nem ment ki a pályaudvarra, hanem a Hungária-szállodában bérelt lakásán fogadta nejét. *Stefánia* hercegasszony a titkára s hét személyből álló személyzete kíséretében érkezett meg. *Mária Henriette* királyné halála óta a hercegasszony fekete gyászruhát visel. Megérkezése után a hercegnő visszavonult, férje pedig több sürgőnyt

küldött el. Egyet *Bodrog-Olasziba* menesztett. Azt közölte benne, hogy ezúttal sem utazik *Olasziba* s lerendelte mindazokat az intézkedéseket, a melyeket a grófi pár fogadására tettek *Lónyay grófék* a Hungária szálló első emeletén laknak. A Dunára néző oldalon kilenc szobát béreltek és százhatvan korona bért fizetnek érte naponként. Budapestben való tartózkodásuk idejét nem állapították meg.

— *Weitzer János utca*. Mától fogva az eddigi *templom-utca* új nevet visel. A tanács Arad legnagyobb jövedőjének: *Weitzer Jánosnak* emléke iránt érzett kegyeletéből kifolyólag azzal is tiszteltté akarja nevét tenni, hogy a város egyik előkelő utcáját az ő nevével *Weitzer János-utcának* keresztelte el. Mai tanácsülésből kifolyólag már utasították is a pénztári és mérnöki hivatalokat, hogy a régi utcajelző táblákat szedjék le s azokat ujjakkal cseréljék fel, amelyekre *Weitzer János* neve van írva.

— *Védekezés a munkanélküliség ellen*. Nagy érdeklődéssel olvastuk a *Neuman Adolf*, mely tanulmányának első részét lapunk mai számának élén hoztuk. Ez első közlemény a munkanélküliség ellen *külföldön* tett védekezési kísérleteket ismerteti, míg a cikk befejező része a *háza* viszonyokról fog szólni. A társadalmi és gazdasági szempontból egyaránt, becses tanulmányra e helyen is felhívjuk szíves olvasóink figyelmét.

— *Hymen-hír a hivatalos lapban*. A hivatalos lap mai száma a következő értesítést közli: Ó császári és apostoli királyi Felségének legfelső beleegyezésével *Erzsébet Amália* főhercegnő O császári és királyi Fensége, néhai *Károly Lajos* főherceg O császári és királyi Fensége leánya, jegyet váltott *liechtensteini Liechtenstein Alajos Mária Adolf* herceg O Fenségével.

— *Lord Roberts Magyarországon*. A híres angol hadvezér, *Roberts* lord hétfőn Magyarországra érkezik *Batthány Strattmann* Odön meghívására. A lordot a körmendi várkastélyban szállásolják s csak két napig marad ott.

— *Esküvő*. Hétfőn délelőtt 12 órakor köt házasságot az aradi anyakönyvi hivatalban, majd pedig a minoriták *Kölcsey-utcai* templomában *Köpf János* ügyvéd, tb. vármegyei alügyész az aradi társaság egyik legszebb és legbájosabb leányával: *Thomka Erzsikével*, *Thomka Elek* honvédhuzár őrnagy leányával. Az esketésnél tanukként szerepelnek a menyasszony részéről *Thomka Gyula* és neje, a vőlegény részéről *Tagányi István* és neje. Koszorus párok lesznek: *Lukács Mariska*, *Köpf Kálmánnal*, *Köpf Tilda Nyisztor Sándorral*, *Reicher Mártha Vásárhelyi Jánossal*, *Szathmáry Antal Laczay Gyulával*, *Vincze Margit Kabdebó Antal dr.-ral* és *Kintzig Margit Parecz Béla dr.-ral*. A nászmenetben az előbb elsoroltakon kívül részt vesznek: *Králic Lajos dr.* és neje, özv. *Köpf Györgyné*, *Hermann Gyula* és neje, *Lukács Lajos* és neje, *Issekutz Marcell dr.* és neje, *Thomka Ida*, *Zubor Andor*, *Thomka Pál*, *Issekutz Sándor*, *Lukács István* stb. *Esküvő* után a násznép a *Kass-féle* étterem külön helyiségében lakomára gyűl össze.

— *A Baross-kioszk bérlete*. A város gazdasági széke árverést hirdetett a *Baross-parki* kioszk bérletére, minthogy az eddigi bérlőnek: *Nagy Lajosnak* szerződése lejárt. Az árverés eredménye kedvezőtlen kimenetelű volt, a mennyiben az eddigi 1600 korona évi bér helyett a legelőnyösebb ajánlattevő: *Propper Lajos* is csak 1200 koronát ígért. A gazdasági szék ennél fogva azt a javaslatot teszi a törvényhatóságnak, hogy az árverés eredményét ne hagyja jóvá.

— *Vilmos császár Angliában*. Londonból táviratozzák, hogy *Vilmos* német császár a „*Hohenlohe*“ hajón ma reggel 8 órakor *Port-Vik-*

tóriába érkezett. Hivatalos fogadtatás nem volt. Délajt szakadó esőben *Shorncliffebe* érkezett és délután *Roberts* lorddal kilovagolt a *shorncliffei* táborba.

— *A Vészi-Pichler affér*. Budapestről táviratozza tudósítónk: *Vészi József* ma *Szacselláry és Feilitzsch* báró képviselőkkel provokáltatta *Pichler Győzöt* a tegnapi „*Szmolen Tóni*“ közbeszólásért. *Pichler* kijelentette nemcsak szóval, hanem *Feilitzsch*hez intézett levelében is, hogy nem volt sértő szándéka, s hogy erre nézve a Házban is kész megfelelő nyilatkozatot tenni. Ez a nyilatkozat ma tényleg megtörtént s így az affér el van intézve.

— *A szerb trónkövetelő Budapestben*. Budapestről táviratozzák, hogy *Karagyorgyevics Péter* herceg, a szerb trónkövetelő, néhány nap óta Budapestben tartózkodik és hűveivel tárgyal. Ezt megelőzőleg *Bukarestben* járt, a hol sűrűn érintkezett odaérkezett barátjaival.

— *A parkokban nem lesz villany*. A város törvényhatósági bizottsága a nyáron hozott egy határozatot, amely azt tartalmazta, hogy a *Baross- és Salacz* parkokat gáz helyett ezután villanyfényvel fogják világítani, miután a földben elhelyezett gázvezeték kiöli a park fáit. Ezt a határozatot *Steiner Jakab* és *Szalai Arnold dr.* megfélembtezték avval az indokolással, hogy ez a közgyűlési intézkedés felesleges kiadásokkal terheli meg a várost a villanyvilágítás drágább volta és a mostani gázlámpák használaton kívül helyezése által. A belügyminiszter a városhoz érkezett leiratában a felelősségnek helyt adott, a közgyűlés határozatát pedig megsemmisítette. Így hát a parkokban továbbra is a gázvilágítás marad meg.

— *Kétezer himlő-oltás Aradon*. A város főorvosi hivatalának kimutatása szerint a folyó év május havától szeptember hóig 2299 himlő-oltás történt Aradon. Az első kerületben *dr. Tisch Mór*, a másodikban *dr. Ötvös Dániel*, a harmadikban *dr. Leitner Ernő*, a negyedikben pedig *dr. Brück Gyula* városi orvosok végezték a himlőoltást. A beoltottak között újszülött és elsőízben beoltott 1090, újrabeoltott 1156. Magánorvosok 57 első-, és 36 újrabeoltást végeztek.

— *A Mátyás-ünnepségek epilógusa*. A kolozsvári szobor-leleplezési ünnepélyre a miniszterek és képviselők külön vonattal érkeztek. Ez a külön vonat azonban a forgalmi akadályok miatt több mint félórai késéssel érkezett *Kolozsvárra*. A miniszterek és képviselők kénytelenek voltak a kocsikban maradni. *Széll Kálmán* miniszterelnök látszólag türelmetlen lett s ezt mondta *Láng Lajosnak*:

— *No te ugyan jól megbumbliztattál bennünket!*

Láng Lajos kereskedelmi miniszter, aki maga is rendkívül bosszankodott ezen a forgalmi mizérián, a szoborleleplezési ünnepélyek eme vasúti zavarai következtében tegnap egy négy tagú vizsgáló bizottságot küldött ki *Kolozsvárra* annak a konstatálására, hogy vajjon az akkori mulasztásokért a felelősség kiket terhel.

— *Eljegyzés*. *Gyenge Ferenc* szentleányfalvai kisbirtokos eljegyezte Aradon *Illics Jennyke* kisasszonyt özv. *Illics Jakabné* leányát.

— *Lelkészválasztás Székudvaron*. A székudvari gör. kel. román egyháznál *Tulkán István* elhalálózása következtében egy lelkészi állás üresedett meg, amelyet ma töltöttek be választás útján. Három jelölt volt s ezek között így oszlott meg a beadott 270 szavazat: *Popa Aurél*, a *kelmáki román tanító fia* kapott 186 szavazatot, *Argyelán János* uszádi lakos 84-et, végül *Mihulin Konstantin*, *borossebesi lelkész fia*, a harmadik pályázó egy szavazatot sem kapott. A választásból tehát, amely *Trailészku János dr.* kisjendi esperes vezetése alatt rendben folyt

le, *Popa Aurél* 102 szótöbbséggel győztesen került ki.

— **Rigó Jancsi sógorai.** Érdekes eljegyzést kötöttek tegnapi Chimay herceg kastélyában. A menyasszony *Caraman-Chimay Alice* grófnő második lánya az elhunyt *Caraman-Chimay Jenő* hercegnek és sárvári *Széchenyi Dénes* grófné, kéthelyi *Hunyady József* grófné, *Salis Soglio* grófné és *Caraman-Chimay József* Mária herceg nővére. A vőlegény *Borghese Jean Baptiste* herceg, az elhunyt *Borghese Marcus Antonius* fejedelem fia. Az esküvő december 9-én lesz *Széchenyi grófné* horpácsi kastélyában. A család feje a menyasszony bátyja, *József Mária* herceg, aki elvált férje *Ward Klárának*, *Rigó Jancsi* mostani feleségének. *Rigó Jancsi*, a mint látszik, előkelő sógorságba jutott.

— **Előléptetett adótitisz.** A pénzügyminiszter *Földes Adóif* aradi kir. adóhivatali segédet a tizedik fizetési osztály második fokozatába léptette elő.

— **A porosz hadügyminiszter fia.** Berlinből táviratozzák, hogy *Goszler* porosz hadügyminiszter fia New-Yorkban banküzletet nyitott. A legújabb new-yorki bankár *Goszler György*, a *Bunnell és Buchanan* cég beltagja lett és a cég ennek következtében *Bunnell*, *Buchanan* és társára változott. *Goszler* négy évvel ezelőtt ment Amerikába, ahol a *Lodenburg*, *Thalman* és társá cégnél volt állása.

— **A hol nem tanítanak.** *Sátoralja-Ujhelyről* táviratozzák lapunknak: Ma itt a rom. kat. főgimnáziumot, a két polgári leányiskolát és az összes népiskolákat *vörhenyjárvány* miatt egy hónapra bezárták. Az összes iskolák bezárására az 1870-iki kolerajárvány óta nem volt eset.

— **A feleség.** Szomorú a sorsa az olyan asszonynak, a ki szerelemből férjhez megy és csak évek múlva tudja meg, hogy az ura, a kit a férfiak mintaképének tartott, közönséges szélhámós, a kinek számos áldozata van. A sok megcsalt ember közt a hitvest éri a legnagyobb vsszteség, mert tőle elrabolta a nyugalmat, az ideált. Ez a tragédiája annak a boldogtalan nőnek is, a ki a *Liptószentmiklósról* megszökött *Matuska László* gróf, helyesebben *Mattaussek László* hitvese. A mikor kiderült, hogy férje hamisító, elhagyta gyermekeivel a várost és szegényével ismeretlen helyre bujdosott. Most azt jelentik *Rózsahegyéről*, hogy az asszony *Kőrösbányán* tartózkodik s megbizta *Policzer Bernát* dr. rózsahegyí ügyvédet, hogy indítsa meg nevében a válópört megszőkött férje ellen.

— **Az áruló ujjlenyomatok.** A párisi rendőrség már régebb idő óta sikertelenül üldözött egy vakmerő gonosztevőt, ki a legnagyobb kegyetlenséggel és merészséggel követte el a gyilkosságok egész sorozatát. Most, mint *Párisból* írják, végre sikerült egy ügyes fogással kézrekeríteni a gazembert. Az érdem és elismerés azonban nem a detektíveket illeti, hanem *dr. Bertillon*-t, a híres embermérőt. Ezelőtt tizen-négy évvel történt, hogy *St. Honoré* városrészben egy fogorvos szolgáját gazdája műtermében megfojtva találták. A pénzszekevény fel volt törve, a szekevények felfeszítve és minden összevissza hányva. A rendőrség megállapította, hogy rablógyilkosság történt, azonban a legkisebb nyom is hiányzott a vizsgálat megindítására. Senki sem látott semmit, senki se hallott se dulakodást, sem kiáltásokat. Erre a rendőrség *dr. Bertillon*hoz fordult, aki meg is fejtette a bűnügyi talányt.

A tettes ugyanis többek közt feltört egy üveges szekevényt, hogy abból tárgyakat vigyen el. A szekevény üvege be volt törve s a földön egy darab üveg hevert, melyen három emberi ujj halvány lenyomata látszott. *Dr. Bertillon* erre a gyöngye nyomra építette következtetésének egész épületét. *Dr. Bertillon*nak négy ujjlenyomat-típus volt a birtokában, mely lenyomatok jellegét ő már korábban tanulmányozta és jel-

lemüket megállapította. Legelőször megállapította az üvegdarabon levő három ujjlenyomatról, hogy azok a hüvelyek, mutató és középső ujjlenyomata. Ezen lenyomatokat aztán nagyitva lefényképezte, aztán elkezdte a bűnösök arcképeit tanulmányozni a rendőrségi albumból. Husz percre rá, hogy kezébe vette az albumot, *dr. Bertillon* így szólt a rendőrfőnökhöz:

— A *St. Honoré* i gyilkost *Scheffernek* hívják. *Bertillon* nem csalatkozott. Kiderült, hogy az áldozatnak volt egy *Scheffer* nevű barátja, akivel sokszor mulatott együtt. Azt is megállapították, hogy a gyilkos a tett napjától kezdve eltűnt *Párisból*. Röviden, *Scheffert* kinyomozták, és elfogták s az elvetemült gyilkos be is vallotta bűnét.

Dr. Bertillon rendszere fényes sikert aratott, azonban ez a nyomozási rendszer már nem új. Ez a rendszer *Chinából* származik. A chinaiak már régóta használják ezt a módszert egyesek személyazonosságának megállapítására. *Dr. Bertillon* tökéletesítette ezt a saját rendszere szerint, melyet ő csalhatatlannak és félreismertetlennek mond. Hogy azonban mi az ő rendszerének a lényege, azt féltékenyen titkolja.

— **Vizsgálat a liceumban.** A liceumi tornacsarnok menyezetének leszakadása miatt a város tanácsa is vizsgálatot rendelt el. Utasította ugyanis az építészeti bizottságot arra, hogy vizsgálat alapján derítse ki azt, történt-e eltérés az építés terveitől s ez okozta-e a szerencsétlenséget.

— **Merénylet a vonat ellen.** *M. Radnáról* táviratozzák, hogy egyik ottani vasúti őr ma nagy szerencsétlenséget akadályozott meg. Eszrevette, hogy a *temesvár radna lippai* vasut sínestére az őrháztól nem messze nagy fahasábok vannak rakva, bizonyára abból a célból, hogy a beérkező vonattal baleset történjék. A tetteseket még nem sikerült a csendőröknek kinyomozni.

— **Nobel-díj.** *Krisztiániából* táviratozzák: Egyes külföldi lapokban azzal a jelentéssel szemben, hogy a Nobel-féle békedíjat *Sutsner Berta* bárónénak szánták, a *Morgenbladet* fel van hatalmazva annak a kijelentésére, hogy a Nobel-díj kiadásával megbízott parlamenti bizottság még nem foglalkozik a díj kiadásának kérdésével.

— **Szerelmi dráma a kaszárnyában.** A klosterneuburgi utász kaszárnyában megható szerelmi dráma folyt le tegnap. Az utász-ezred egy *H.* nevű hadnagya szerelmes volt egy igen csinos bécsi leányba, azonban ezt az érzelmét eltitkolta a leány előtt, aki szenvedélyesen megszerette az ifjú hadnagyot. A leány a hadnagy titkolózásából azt magyarázta ki, hogy az őt nem igen szereti, kiutazott *Klosterneuburgba*, hogy felkeresse a hadnagyot, aki pedig ez idő alatt Bécsben járt, hogy felkeresse imádoztját. A leány nem találván kaszárnyabeli lakásán a hadnagyot, levelet írt, melyet átadott az őrnök kézbesítés végett, maga pedig visszament a lakásba, hogy mint mondá, megvárja a hadnagyot. A hadnagy megérkezve, átvette a levelet s ebben azt olvasta, hogy imádoztja, *B. Margit* bucsuzik tőle, megírván, hogy megválnak az élettől, minthogy tovább így nem bír élni és holttestét megtalálhatja a kaszárnyabeli lakásán. Őrülten szaladt fel az épületbe a hadnagy és épp abban a pillanatban, mikor kezét a kilincse tette, fegyverdörrenés hangzott el s mikor benyitott, lösebből vérezve feküdt előtte a padlón a szép leány. Még élt, mikor átszállították az ottani kórházba, ahonnan, ha lehetséges lesz, bécsi nagynénjéhez szállítják. A golyó az oldalbordák között hatolt be s nem tudhatni, sértett-e nemesebb részeket.

— **Nyilatkozat névcsere miatt.** Az aradi *Friss Ujság* pörökösödése folytán a következő nyilatkozat közlésére kérték meg bennünket: Ugy értesültem, hogy a nevemet sokan összekeverik *Székely Viktorral*, az *Aradi Ujság* szerkesztő-kiadójával. Bár a legkevésbé sem találok reám nézve diffamálónak e névcseret, mégis szükségesnek tartom kijelenteni, hogy nem én vagyok az *Székely*, akit az utóbbi időben *Steinfeld Lajos*, az *Aradi Friss Ujság* ki-

adójával kapcsolatban több peres ügyből kifolyólag emlegettek a hírlapok. Nekem a két aradi krajcáros lap harcához semmi közöm nincsen és attól távol állok. Arad, 1902. november 7-én. *Székely Miklós* a *Függetlenség* helyettes-szerkesztője.

— **Eltűnt vőlegény.** *Budapestről* táviratozzák: *Branyicska, Nagy Miksa* szászvárosi születésű 28 éves mérnök tegnap óta eltűnt az *abbáziaszállodában* levő lakásáról. A napokban lett volna az esküvője *Bicker Mariskával*. Menyasszonyának levelet írt, amelyben tudatja vele, hogy öngyilkossá lesz. A rendőrség keresi az öngyilkos jelöltet.

— **Az eladott asszony.** Pécsen történt a furcsa eset. *Magyar Bálint* napszámos, három év óta vadházasságban élt *Zsotos Anna* mosónővel. Tegnap este *Magyar, Kocsis András* nevű ismerősével tért haza lakására. Mindketten részegek voltak. Az asszony nem fogadta őket a legbarátságosabban, különösen nem *Kocsis Andrást*, aki sokat járt utána titokban és üzengetett is neki. *Zsotos Anna* nem mert erről szólni *Magyar Bálintnak*. A két férfi nem ismerte eddig egymást és *Zsotos Anna* csodálkozott is mikor most az ő embere *Kocsissal* jött haza. Az asszony duruzsolt, mire *Magyar* közbeavatott:

— Jó lesz nem lármázni és megbarátkozni ezzel az emberrel. Jó barátom. Eladtalak neki. Mától fogva az ő felesége leszel.

Zsotos Anna hagyta a részegét beszélni, de mikor később *Magyar* maga biztatta *Kocsist*, hogy menjen és ölelje meg az asszonyt. *Zsotos Anna* felkapta az asztalról a kenyérvágó kést és leszurással fenyegette *Kocsist*ha hozzája mer nyulni. Erre a kijelentésre *Magyar* oly dühbe jött, hogy székett ragadott fel és az asszony felé rontott vele. *Zsotos Anna* az első ütés elől nem bírt elmenekülni, de ahogy *Magyar* másodsor akart lesújtani reá, a késsel mellette döfte emberét. A veszedelem látára *Kocsis András* megugrott és egyenesen a rendőrségre szaladt. *Magyar Bálintot* a kórházba vitték sérülésével, amely bár súlyos, de nem életveszélyes.

— **Hol van Rosenberg abbé?** Nemrég nagy port vert fel *Párisban Rosenberg* abbé eltűnése, akinek lelkén sok bűn szárad. A párisi rendőrség rettenetes buzgalommal kutatta a bűnöst, de nem akadtak nyomára. Mint most táviratozzák, *Rosenberg abbé* egy *brüsseli zárdában* rejtőzködik és minden pillanatban várják a letartóztatását.

— **Allandó műiparkiallítás.** A *Lengyel Lőrinc* csász. és kir. udvari butorszállító cég új üzleti helyiségében: az *Andrássy-téri* *Lengyel házban*, allandó műiparkiallítást rendez saját termelvényeiből. A kiállításnak, mely felöleli a modern butoripar minden divatos ágát, érdekességénél fogva bizonyosan sok nézője lesz.

— **A rendőr festvére.** *Paksról* táviratozzák ezt a megrázó tragédiát: Az éjjel *Madocsan* tolnamegyei községben a csendőrök valami csiny miatt keresték *Tarcal István* földmivest. A kereséssel a csendőrség a községi rendőröket bizta meg, akik rá is találtak *Tarcalra*. *Tarcal* késsel rohant a rendőrökre, mire *Tarcal András* rendőr, *Tarcal István* testvére, önvédelemből kilötte fegyverét. *Tarcal István* azonnal meghalt. A vizsgálat folyik.

— **Kasszafurás egy nyomdában.** *Budapestről* jelenti tudósítónk: Az éjszaka ismét *kasszafurás* történt egy nyomdában. A *Lázár utca 15. szám* alatt van *Fried és Krakauer* cég nyomdája. *Majthényi János* szolga tegnap este fél 8 órakor zárta be lakatokkal a nyomda vasajtáját. Ma reggel, amikor ki akarta nyitni az üzletet, megdöbbenéssel vette észre, hogy a lakat le van feszítve az ajtóról, a nyomdában pedig minden fel van forgatva. Hírtette a betöréstről a rendőrséget, amely konstataálta, hogy a *Wertheim-szekevényt* is megfúrták a betörők és abból 369 korona pénzt elloptak. A betörők munkájából megállapította a rendőrség, hogy ugyanaz a *kasszafuró* banda garázdálkodott itt is, amely eddig öt hasonló betörést követett el a fővárosban. A rendőrség nyomozza a *kasszafurókat*.

— **A legnagyobb aradi kávéház.** Jelenleg a legnagyobb és egyik legerdekesebb kávéház Aradon Löwy Ignác, aki tudvaleg a volt árucarnokot rendezte be modern komforttal kávéházi helyiséggé. Az Asztalos Sándor utcai mulatóhely, mely éjjel-nappal nyitva van, már is állandó találkozóhelye a bohémeknek és mirdazoknak, akik kávéházi életet élnek. Pompás hideg étkek és jó italok pedig speciálisai a Löwy Náci új kávéházának.

— **A szerencse** olyan, mint a lidérc. Az emberek gyarlósága abban tűnik ki, hogy szerencséjüket egész életükön át ott keresik — ahol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidérc, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána. A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyemremény, a 600.000 korona jutalom, a Wolf Hugó bankháza által eladott 2/3 beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsésebb főárusító egyszerre nyolc szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette a lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencsét és rendeljen osztálysorsjegyeket Wolf Hugó bankházában, Budapest, Bálvány utca 10. Az új terv szerinti, 5000 nyemreménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának huzása már 1902. évi november hó 20. és 21. én tartatik meg. A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolcad 1 K. 50 fillér.

— **Köszönetnyilvánítás.** A néhai özv. *Tedeschi* Janosné ravatalára szánt koszorúra indított gyűjtésből harminchárom korona maradt fenn, mely összeg az Aradi Kereskedők Köre Erzsébet segítő alapjának gyarapítására fordított. Az adakozóknak ezton mond köszönetet az Aradi Kereskedők Köre igazgatósága.

— **Figyelmeztetés a fénykép jogra nézve!** Mivel folyó hó 10-ketől kezdve, penztárimnál a Paragon rendszerű Blokkokat vezetem be, tisztelettel felhívom a fényképben tulajdonosokat, sziveskedjenek még e hét folyamán fényképeiket nagytársa elhozni, illetve beküldeni. Kiváló nagybecsüléssel Porter Vilmos Nagy Aruháza, Arad, Szabadság-tér.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink szives tudomására** hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Aki Nádler Lajos** női és férfidivat áruházában 5 korona bevásárlást eszközöl szabadjegyet kap a Photoplastikai műintézet megtekintésére, hol e hét folyamán a párisi kiállítás tekinthető meg.

— **x— A beszélő és éneklő gépek** a legjobb és legkellemesebb szórakozást nyújtanak minden családnak. Mindenki beénekelhet és bebeszélhet; és a beszélőgépet azt azonnal visszaadja. Bővebbet a hirdetés.

— **x— Aki szép arany vagy ezüst** neműt, remek kivitelű órákat stb. méltányos áron venni szándékozik, az forduljon *Weinberger* Ferenc ékszerészhez (Andrássy-tér, Központi szálloda épülete) hol méltányos áron szerezheti be szükségletét. Mindezekből olyan nagy választékkal rendelkezik, és oly ársan van ékszerüzlete felszerelve, hogy a legkényesebb ízlések is találjanak megfelelő tárgyakat.

— **x— Mesés szerencseje** van *Gaedicke* A. világszerte ismeretes budapesti gyűjtődéjének, mely az osztálysorsjáték rövid fennállása óta már egy egész játéktérrel, tehát több mint 13 millió koronát fizetett ki verőinek. A kinek eddig nem volt szerencséje, próbálja az meg egyszer *Gaedicke* szerencse gyűjtődéjében.

— **x— A megmentett katonatiszt.** Egy fiatal, délceg katonatiszt, ezredének disze, felebbvalóinak dédelgetett kedvence, fülig szerelmes volt egy művelt leányba. Házasságot is ígért neki. Katonáknál azonban kaució nélkül nem lehet házasságot kötni. A leánynak nem volt több pénze egy pár ezer koronánál, ennél fogva a hadnagynak le kellett mondania tisztii állásáról, hogy ígéretét beválthassa, mert imádoztjának csillogó szeméi győztek az atilla arany csillagai fölött. Egy előkelő részvénytársulatnál pénztárnoki állást nyert. El és itt már elég volt menyasszonya pénze a szükséges kaucióhoz. A boldog jegyespár alig győzte várni a kitűzött esküvő határnapját, midőn a véletlen egyszerre nagyot változtatott a fiatal pár sorsán és boldogságuk felhőtlen egét egy cikázó villámcsapás zavarta fel. Egy délután a vőlegény szédült ábrázattal rohan menyasszonyához. „Tönkretettek, édes, egyetlenem!” —

„Végünk van!” Egy volt tisztársamért, kit elhelyeztek innen, jótállottam nagy összeg erejéig s ez a szerencsétlen ember öngyilkos lett, amit csak ma tudtam meg, midőn a jótállási váltó alapján lefoglalták a kauciót. Ha nem tudom a váltót rövid idő alatt rendezni, elvesztem állásomat!” Elképzelhető az eddig boldog pár kétségbeejtő helyzete. A menyasszony vigasztalja, biztatja és buzdítja vőlegényét és midőn épen a nagy veszélyre és Isten jószágára hivatkozna, kopogtattak. „Tessék!” — felelt a félig meglepett és félig kétségbeesett menyasszony és egy komoly uriember lép be, mint a Török A. és Tsa bankházának, mely Magyarországon a legnagyobb osztálysorsjegyzület, képviselője s jelenti, hogy a budapesti Teréz körut 46. szám alatti főüzlethől jön. Anélkül, hogy sokat magyarázgatna, leolvast a menyasszony asztalára egy csomó ezres bankót és kéri a nyerő sorsjegyet. Ime ismét bebizonyult, hogy ahol a baj legnagyobb, ott Isten segítségére legközelebb.

Két halálos ítélet.

(A nagykatái rablógyilkosság.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 8.

A nagykatái rablógyilkosok fölött ma ítélték a pestvidéki törvényszék. Késő este hozták meg az esküdtek a marasztaló verdiktet, melynek alapján a törvényszék a tettesek közül *kettőt kötélt általi halálra ítélt*, egyet pedig nyolc esztendei fegyházra.

Kármán Mátyás és *Ördög-Tóth* Pál, ez az elvetemült két bűnös kerül bitóra, míg *Tilalmas Vonnák* Mihály hosszabb raboskodást fog szenvedni azért, hogy őrt állt *Löwinger* háza előtt, míg büntársai odabent „dolgoztak.”

A nagykatái rablógyilkosság iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy ember-ember hátán tolongott késő estig a tárgyaló teremben. *Rónay* Kamill elnök az esküdtekhez a következő kérdéseket intézte:

Első főkérdés: Bűnös-e *Kármán* Mátyás abban, hogy két társával együtt előre megfontolt rablógyilkossági szándékkal ment el *Löwinger* lakására és ott előre megfontolt ölési szándékkal megölte *Löwinger* Lipótnét?

Második kérdés: bűnös-e *Kármán* abban, hogy *Nagybányai* Erzsébet megölését előre megfontolt ölési szándékkal megkezdte, de a gyilkosság tőle nem függő okokból be nem következett?

Ugyanezek a kérdések vonatkoznak *Kármánra* az özv. *Braunné* és *Löwinger* Lipót megsebesítése dolgában.

A kisegítő kérdések arról szólnak, hogy bűnös-e *Kármán* a szándékosan, de nem előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölésben, illetve a szándékosan, de ölési szándék nélkül elkövetett emberölésben, úgy *Löwinger* nével, mint *Nagybányai* Erzsébettel, özv. *Braunnéval* és *Löwingerrel* szemben.

Az *Ördög-Tóth* Pálra vonatkozó kérdések a rablógyilkosságra való felbujtásra és az abban való részvételre vonatkoznak. A kiegészítő kérdések arról szólnak, hogy bűnsegéd-e a bűn egyes részleteiben ez a vádlott.

A *Vonnák* Mátyásra vonatkozó kérdések abban konkludálnak, hogy bűnös-e abban, hogy a rablógyilkosságban olyképen van része, hogy őrt állt odakünn, mialatt *Kármán* és *Tóth* *Ördög* odabenn dolgoztak.

Osszesen 51 kérdést terjesztettek elő, amelyek kihirdetése után elmondta az ügyész a vádbeszédet. *Kármánt* és *Vonnák* Mihályt mint tettestársakat, *Ördög* *Tóth* Pált pedig mint felbujtót állította oda vádjában az esküdtek elé, akiket végül arra kért, hogy az első főkérdésben, amely a gyilkosságra vonatkozik, mondják ki a vádlottakat bűnösnek.

Azután a védelem előterjesztésére került a sor. Egymás után beszéltek dr. *Kéthy* István, *Kármán* Mátyás védője, dr. *Babó* Mihály, *Ördög* *Tóth* Pál védője és dr. *Metzler* Gusztáv, *Vonnák* *Tilalmas* Mátyás védője.

Dr. *Halász* Lajos kir. ügyész válasza következt a védők előterjesztett beszédeire. Ezután ismét a védők szólaltak fel s beszédeik befejezése után *Rónay* elnök déli 12 órakor a tárgyalást egy órára felfüggesztette. A délután 1 órakor kezdődő folytatólagos tárgyaláson a kérdések újbóli felolvasására és az elnöki rezumére került a sor. Ezután az esküdtek verdikt hozatalra vonultak vissza. A marasztaló verdiktjük után a törvényszék meghozta a már fent ismertetett ítéletet.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi ipartestület előljárósága f. hó 10-én d. u. 5 órakor az alábbi tárgysorozattal tartja rendes havi ülését: Az elnök előterjesztései. Az október havi ülés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése. Mult havi jelentések és számadások ismertetése. Iparigazolvány tulajdonosok közötti változások. Jelentés az országos iparos gyűlésről. Az iparos ifjusági egyesület beadványa. Kereskedelmi miniszter rendelete az acetylen gáz kezelése a sütő ipar és a képesítéshez kötött iparág ügyében. A kereskedelmi s iparkamara értesítése a kelme és fonalfestők részére tartandó szaktanfolyam érdekében. A főkapilányi hivatal átirata a segéd- és tanoncok kimutatásának beterjesztése tárgyában. Indítványok. Szabadítások.

(*) Az aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egyület elnöksége vasárnap d. u. 3 órakor saját házában hivatalos helyiségében rendes havi ülést tart.

(*) Az aradi hivatalosok betegsegélyző és temetkezési egylete vasárnap délután 3 órakor rendes havi választmányi ülést tart.

(*) Az erzsébetvárosi Testvériség, agghonvédek segélyző asztaltársaság vasárnap este 6 órakor tartja értekezletét *Rittler* János vendéglőjében.

Hegyi páter szökése.

(Ujabb részletek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 8.

Csongrádról ma érdekes részleteket közölnek *Hegyi* páter szökéséről. *Hegyi* Antal november 3-án ingatlanait *Sima* Juliskára, *Simáné* leányára iratta, ingó-bingóit pedig pénzzé tette s ugyanaznap tűnt el Csongrádról, melyen *Simáné*. Arra nézve, hogy az erkölcsös életű *Simánéval* együtt utazott volna, bizonyosat senkitem tud. *Simáné* szintén váltott külföldi levelet, talán azért, hogy Amerikában lakó férjéhez mehessen.

Simáné a csongrádi plébánián élt eddig, de ez a hely nem maradhatott menedéke, mert a parókia *Hegyi* távozása folytán elárvult. Erre vall az a körülmény is, hogy *Hegyi* négy káplánja közül a legidősebb, *Medveczky* segédlelkész *Váczra* utazott *Csáky* Károly gróf püspökhöz, hogy arra kérje, rendeljen adminisztrátort a dus javadalmazású plébániára.

Csongrádon szenzációt keltett az a hír, hogy *Hegyi* Antal, ki folyton harcban állt a hatósággal, politikai pártokkal és lakossággal, minden jel szerint örökre elhagyta küdelmének, de egyuttal áldatlan kudarcainak színhelyét. A virágzó nagyközségben földulva a társadalom békéje, megbomolva a kedélyek nyugalma, ember-emberrel, mint halálos ellenség áll szemben.

Hegyi egyik ügyvédje ellen, aki az ő dolgában mindenes volt, sikkasztás miatt eljárás folyik a szegedi törvényszéknél. Különbön *Hegyi* a legdurvább bangot honosította meg Csongrádon. Bár a plébánia tizenhatezer koronát haj

tott Hegyinek, mégis örökös pénzzavarban volt. Hegyit a törvényben való teljes járatlansága, forrongó természete, gyanakodó tulajdonsága valóságos katasztrófába sodorta. Magánélete nem esett kifogás alá.

Hegyinek tudvalevőleg kebelbarátja volt Sima, akinek Amerikába menekülése után a családja szegénységbe jutott. Sima Ferenczné pár hó előtt Amerikába akart utazni s elment Csongrádra Juliska leányával, hogy elbucszúzzék férje legkedvesebb barátjától, Hegyitől. Simáné utazása azonban elmaradt s a szegénységbe jutott asszony leányaival együtt november 3-ig a plébánián maradt. Hegyi egyébként is gondozta a Sima-család érdekeit. Tudvalevőleg Simánéval Bécsbe utazott, hogy a királytól kegyelmet eszközöljön ki Sima javára. A Burgban azonban elutasították őket.

Hegyi plébánosnak több rendbeli pöre folyik a szegedi fenyítő törvényszéknél. Többnyire politikai és társadalmi civódásból eredt összeütközésekből származó pörök. A napokban elment Vácra, ahol Csáky Károly gróf püspök igen hidegen fogadta. Hegyi azt kívánta a püspöktől, hogy érdekében járjon közbe a királynál. A püspök azonban egy értesítés szerint így szólott Hegyihez:

— Eredj, töltsd ki büntetésed és számolj el a világi bírósággal, azután pedig jelentkezzél, mert majd én számolok veled.

Hegyi plébános tudta, hogy a püspök *deficientiába* akarja helyezni. Keserűen hivatkozott arra, hogy mint plébános, korrektül viselkedett. A püspök azonban eltávozott a teremből. Hegyi plébános megtört lélekkel ment haza Vácról. Egyenesen Csongrádra utazott, ahol pénzzétette magánvagyonát, amiből pedig nem tudott azonnal pénzt kapni, azt Sima Juliskára iratta.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A sorrend. —

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának, 1902. évi november hó 12-én, d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaboknak.

A tanács javaslatba hozza, hogy:

8. Schauer Ádám vámfelügyelő a nyugdíjbizottság véleményéhez képest nyugdíjaztassék. 9. Török Dénes, Kuhányi Robert, Milinkovits Dániel, Heim Ferencz, Vetsay Jenő, Boronyáncz Péter, Szirmai Antal, Sági Henrik, Papp Ferencz, Schwelengéber Gyula, Gruber, Hugó, Haberer Hugó, Groszmuk János, és Krispin József által emelt új épületek bérjövödelmeire a községi adómentesség megadassék. 10. Az 1903—1904 évi utadóelőirányzat megállapíttassék, s jóváhagyás végett a nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi ministeriumhoz felterjesztessék. 11. Preisinger József Templom-utcai elemi iskolai igazgató nyugdíjaztassék. 12. Szepesvármegye közönségének felhívása, a szepesmegye és Gácsország közötti fekvő úgynevezett „Halastó“-nak Gácsországhoz való csatolása ellen az országgyűléshez intézett feliratának hason szellemű felirattal való támogatása iránt. 13. A tanács előterjesztése Craciunescu Sándor orvostudori oklevelének kihirdetése tárgyában. 14. Polgármester előterjesztése *Alt* Jánosnak adótitkárként történt kinevezetése tárgyában. 15. A tanító képezde céljaira felajánlott 60000 koronára vonatkozó kötelezvény jóváhagyás végett a m. kir. belügyministeriumhoz felterjesztessék. 16. Az aradi közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaságnak a villamosvasut létesítése iránt folyamatba tett tárgyalásoknak egy évre való felfüggesztése iránti kérvénye elutasíttassék. 17. A város főközlekedési vonalának rendezése alkalmából épített aszfalt gyalogjárók fentartása a város részére átvéttessék. 18. Az aradi és csanádi egyesült vasutaknak a régi pécskai ut és simándi ut betorkolásánál levő 592 négyzetölves városi területnek átengedése iránti kérvénye teljesíttessék. 19. Marinkov Péterrel a nagylevelbeli 68 számú 5 hold haszonbérlete iránt

kötött szerződés jóváhagyassék. 20. A Baross parkban lévő kioszk bérbeadása iránt tartott árverés jóvá ne hagyassék. 21. A kereskedelemügyi m. kir. minister intézvénye a fa- és fémipar iskola előtt elhaladó kocsi ut burkolása tárgyában. 22. A m. kir. belügyministerium intézvénye a szervezési szabályrendeletnek az utkaparokról intézkedő 44. §-a módosítása iránt hozott határozat jóváhagyása tárgyában. 23. A m. kir. belügyministeri intézvénye a Baross és Salacz parknak villamos világítással való ellátása iránt hozott határozat jóvá nem hagyása tárgyában. 24. *Kintzig* János az általa bérelt falerakó hely bérletének felmentése iránti kérelmével elutasíttassék.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A radnai járás vészmentes. Aradmegye radnai járása hosszú időn keresztül zár alatt volt a veszedelmes mérvben fellépett állatjárványok miatt. Ez a ragály ma már annyira szűnőfélben van, hogy *Kellner* György törvényhatósági állatorvos kiutazott Radnára, hogy az utólagos vizsgálatot megejtse, melynek eredménye alapján a járást a zár alól felmenthetik.

— A dohánybeváltás határideje. A dohánybeváltás az idén korán kezdődik. Mint értesülünk, az aradi, pattonyai és békéscsabai beváltási állomásokon a beváltás január 2-án veszi kezdetét.

— Fizetéseketelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseketelenségekről tesz jelentést: Rothfeld Katalin, *Bács-Kula*. — Frenkel Ernő, *Erzsébetfalva*. — Küzler A. kereskedelmi cég *Budapest*. — Kriegler Hermina, *Budapest*. — Majeoski Klaudia, *Lemberg*. — Pechthalt és Linhart, keresk. cég *Sambor*. — Kosinski Helén, *Krakkó*.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 8.

Déliőzsde. Buzakinál mérsékelte, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 35,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonafélék közül roza és árpa 5 fillérrel drágább. Időjárás esős.

Estiőzsde. Berlin és páris változatlan.

Zárlat 12 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.53—7.55
Rozs 1903. áprilisra	6.53—6.55
Zab 1903. áprilisra	6.38—6.40
Tengeri 1903. májusra	5.73—5.75
Répe augusztusra	

Zárlat 5 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.50—7.52
Rozs 1903. áprilisra	6.52—6.53
Zab 1903. áprilisra	6.36—6.38
Tengeri 1903. májusra	5.72—5.73
Répe augusztusra	

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	666.50	korona
Magyar hitelrészvény	702.—	
Leszámlolóbank részvény	442.—	
Rima-Murányi vasúti részvény	465.—	
Osztrák-magyar államvasúti részvény	699.—	
Közúti vasut	610.—	
Városi villamos vasut részvény	325.—	

S z e s z ü z l e t.

— November 8. —

Mai jegyzőnk: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Száritott moslék 12'80—13— korona mázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 8. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 108—9 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 110—1 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 108—9 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 108—9 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban 106—8 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 104—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 102—4 fillérig.

Sertéslelészám. November hó 5. napján volt készlet 41,307 darab, november hó 6. napján főlhajtott 730 darab, november hó 6. napján elszállított 955 darab, november hó 7. napján maradt készlet 41,082 darab. — Uzlet: Lanyha.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsde.

Budapest, november 8.

Magyar aranyáradék 4%	120.35
Magyar koronáraradék 4%	97.66
Magyar arany 4%	—
Magyar ezüst 4%	—
Magyar keleti vasut	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.60
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	202.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	157.—
Osztrák papíráradék	100.75
Osztrák aradék ezüst	100.55
Osztrák aradék arany	120.50

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személyvonat tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személyvonat d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm.v. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.07	Gyorsvonat délután 4.06
Radnára délután 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felé:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. E. Fakert. A kérelmet tessék a kabinetiroda főnökéhez, König udvari tanácsoshoz intézni és pedig kérvény alakban. Választ, ha kérelme komoly, illetve indokolt, mindenesetre fog kapni.

Z. K. Soborsin. Az illető lakása Budapest, IX. üllői-ut 21.

R. M. Arad. Az ilyen tartalmu cikkeket nem közölhetjük.

B. F. Arad. A kéziratot visszakaphatja, ha szerkesztőségünkbe farad.

D. K. Pécska. Tessék beküldeni, ha felhasználhatjuk, közöljük.

Nemzeti színház.

Vasárnap, 1902. évi november hó 9-én:

Bérletsszünet. Bérletsszünet.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél árkakkal:

A nilusi varázsló.

Operette 3 felvonásban. Irta: Smith B. Harry. Fordította: Komor Gyula. Zenéjét szerző: Herberth Viktor.

SZEMÉLYEK:

Ptolomeusz	Polgár S.	Ptarmigan	Bejczy Gy.
Kukli-kukli	Pajor Agnes.	Cheopsz	Füredi J.
Kleopátra	Répásy G.	Obeliszka	Szilassy J.
Torolán	Szabó József.	Hieroglifa	Csepregi I.
Rhamzesz	Karácsonyi.	Ozirisz, főpap	Juhász S.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Bérlet 40. sz. Páros.

Este 7 órakor, rendes árkakkal:

Liliom Klári.

Bredeti népszimű 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerző: Dóczy József.

S Z E M É L Y E K:

Liliom Péterné Csizgaházi E.	Bogár Agnes	Karácsonyi.
Klári, leánya Gazdi A.	Kohn Izsák	Sarkadi A.
Verus, leánya Szilassy J.	Száll, neje	Pajor Agnes
Barna Peti	Békassy Gy.	Kökény Gyuri
Csillag Pista	Csiky László.	Galyasné
Fátyol Bandi	Ternyei L.	Csonkás
Csillag Marcsi	Szabó József.	Nagy
		Juhász S.
		Cózon Béla.

Kezdete este 7 órakor.

Kerpel Izsó

60,000 kötetes kölcson-könyvtárába

Telefon-szám: 407.

Aradon, Átzei Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

A következő újdonságok érkeztek:

Magyarban: Cauoray: Faublas, (illusztrálva), Vachott: A hercules vize, Vértési A.: A nyomorúság isk., Gaál: Borus tört., Véka: Uj idők, Schücking: A boldogság utja, Géczy: Rodostó, Tölgyesy: Dreyfus, Herczeg: Balatoni regék, Szebenburger: Bottyán generális, ifj. Hegedüs: Az óriások világa, Homoród: Ködfátyolképek, Rajna: A töke nyomorultja, Gaal: Borus történetek, Lovik: Dr. Pogány, Molnár: Józsi, Ohnet: Ut a szerelemhez, Dumas: Egy vádlott, Ste venson: Ongyilkosok tanyája, Connan D.: Dilettans detektiv, az utolsó probléma, A véres boszu, C. Doyle: A sátán kutyája, Gorkij: Huszonhat és egy, Sienkievicz: Volyodyovszky ur, Nagy Ig.: Torzképek, stb. stb.

Németben: Willy: Claudine's Schuljahre, Cld. s Ehe, Cld. in Paris, Nerdman: E. Komtessenroman, Frenssen: Jörg Uhlen, Ompteda: E. Traum im Süden, Ballestrem: Lady Melusine, Brandenfels: Tante, Jette, Theuriet: Die Stiftsdame, Lindau: Brüder, Wothe: Auf Ruinen, Heyse: San Vigilio, Herczog: Der Graf v. Gleichen, Verus Emer für Viele, Bauer: Die Schwestern, Polko: Faustine Hassa, Nordau: Die Krankheit des Jahrhunderts, Paris Jensen: Die Kinder v. Uoedacker, Polko: Die Staffelei, Schobert: E. Hässliche, Hyan: Lumpengesindel, Raimund Golo: V. Hand zu Hand, Sienkievicz: Am lichten Gestade, Drei Frauen, Gorki: Orlov u. seine Frau, Savage: Die gefangene Prinzessin, Flemming: Vom Sturm getragen, Letang: E. schöne Frau, Zobeltitz: Princess Humuelchen, Der Herr Intendant, Rose: Kerichen wird vernünftig, stb. stb.

Francia és angolban igen sok újdonság!

Havi kölcsöndíj korona 20 fillér, vagy kötetenként 8 fillér.

A tanuló ifjúságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek újak és tiszták.

Vidéki bériők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

Ugyan e cég ajánlja a közönség szives figyelmébe Andrassy-tér 20. sz. alatti könyvzenemű- és papirkereskedését, a melyben rendkívül előnyös alkalmi vételek eszközölhetők könyvek és hangjegyekben. Minden zenemű-újdonság raktáron. Átjatszott hangjegyek félárban. Üzleti könyvek kitűnő minőségben és igen jutányos áron. Képes levelező-lapok nagy választékban. Tanszerek minden iskola részére. Egész könyvtárak és egyes, bármely nyelvű könyvek, valamint átjatszott hangjegyek vétele és eladása. Névjegyek és egyéb nyomtatványok készítése.

Üzleti telefon 385. sz.

1582

REGÉNY-CSARNOK.

A róma-párisi expressvonal.

— Angol regény. —

Fordította: Ritt Gyula.

(6)

(Folytatás.)

ÖTÖDIK FEJEZET.

Flocon ur tapasztalt rendőrhivatalnok volt és tudta, hogy e tárgyaknak, melyek mint bűnjelöltek terhelően vallottak a grófnőre, legalább egyelőre, még nem szabad nagy jelentőséget tulajdonítani. A vizsgálat eredménye különben kielégítette és meglehetősen tért vissza a grófnőhöz.

A terem ajtóban Galipaud fogadta azzal a hírrel, hogy a komorna sem található.

— Lehetetlen, kiáltott fel a rendőrfőnök és csodálkozása megerősítette gyanuját.

— Mindenütt kerestem és tudakozódtam utána, de a leányt senki sem látta. — Itt pedig határozottan nincsen.

— A többi utással távozott el bizonyára.

— Azt senki sem tudja; arra sem emlékezik senki, hogy őt látta volna.

— De most itt kell lennie, hogy urnőjénél szolgálatát tegye?! A grófnőnek szüksége van rá, már tudakozódott is utána. És elvégre miért távozott volna el?

A rendőrfőnök elgondolkozott. Nem-e tudta a grófnő, hogy komornája eltűnt? Hisz szinte könyörögve kérte, hogy engedje hozzá komornáját. Vagy csak elakarta ámitani? A nők született szinésznők, kik a szükségsgben minden szerephez értenek. Hátha csak saját érdekében menekült el a komorna? De mi indította őt arra? Természetes, hogy fél valamitől. De mitől? Gyanúsítani alig lehet, mert a gyilkosság alkalmával nem volt a kocsiban; a grófnő legalább ezt határozottan állítja.

Csak egy föltétel volt lehetséges. — Nagy titkosan egyetértett a grófnővel, vagy oly dolgokról tudott, melyek urnőjét, vagy őt magát is terhelte. Egyszóval eltűnt, a mi a grófnőre nézve sem szerencsés körülmény.

— E fölül alaposan kikell hallgatnom a grófnőt, szolt végre sok tanakodás után a rendőrfőnök és belépett a szobába, a hol a vizsgálóbíró: Beaumont le Hardi és a kerületi rendőrbiztos már reája váraakoztak.

Hosszu tanácskozás fejlődött ki közöttük. Flocon mindenről értesítette, a mit már tudott és felfedezett. Kifejezést adott aztán a véleményének is és sok szerencsét kívánt a vizsgálat folytatásához.

— Teljesen a nézetén vagyok főnök ur, szolt a vizsgálóbíró. Mindenesetre először a grófnőt kell kihallgatnunk, hogy az eltűnt komorna nyomára akadjunk.

— Akkor érte megyek. Szolt a rendőrfőnök és fölállt a székéről. E pillanatban hangos szavak hallatszottak a szomszéd szobából. — Mi történik ott? pattant föl haraggal és hirtelen benyitott az utasok közé. Itt a legnagyobb zavar uralkodott. Az őrtálló katonák csaknem bírokra kelt a tábornokkal. Össze-vissza kiabáltak az utasok és a grófnő félig ájultan feküdt a széken.

— Mi történik itt? Hogy merészel ön uram? kiáltott Flocon a tábornokra, ki baljával az őrt torkonragadta, jobbával a kardját igyekezett hüvelyéből kirántani. Vissza, ön engedje el! Ön ellenszegül a törvénynek. Hagyjon föl, vagy lefegyvereztetem!

A kis főnök hevesen pattogott és szeme szikrázott a haragtól.

— Ez a semmirekellő, gaz oka mindennek, az ön szolgálja, ki a legnyersebb föllépést tanusította, válaszolt Sir Collingham anélkül, hogy elengedte volna a katonát.

— Hogyan, ön? Magasrangu katonatiszt és egy őrhöz leereszkedik? Pfiu, szégyelje magát!

— Föl kell akasztani ezt a fickót! kiáltott föl a tábornok és öklével hirtelen úgy meglökte ellenét, hogy az a tulsó sarokba támolygott. Az őrt, ki most szabadnak érezte magát, kivonta kardját és illendő távolságban, fenyegetően hadonászott vele.

Felemelt kezekkel vetette magát közbe a rendőrfőnök és magyarázatot követelt.

— Oh, csak az történt, folytatta mérgesen és keményen a tábornok, — hogy ez a szenvedő hölgy hirtelen rosszul lett; amint ön is láthatja és egy pohár vizet kért. Es ez a pipogya, ez a hétszeres pipogya vonakodott vizet hozni.

— A szobát nem volt szabad elhagynom — szolt közbe az őrt. — Így volt kiadva a parancs.

— Azért akartam én vizet hozni, bosszankodott folyton a tábornok és oly pillantást vetet a katonára, mintha ismét torkon akarná ragadni. Es ez a fickó utamat állta.

— Azt helyesen cselekedte, felelt Flocon.

— Miért nem ment akkor ő maga, vagy hívott volna be valakit?! Oh uram, egy csöppet sem bokolhatok embereihez, de az ön eljárásához sem. Pedig abban a hiedelemben voltam, hogy egy francia mindenkor udvarias és lóvagas és különösen hölgyekkel szemben.

A rendőrfőnök találva érezte magát, de amint arra a gyanura gondolt, a mi a kérdéses hölgyet terhelte, nyersen válaszolt:

— Eljárásomért nem önnek tartozom számot adni. Továbbá felejteti látszik, hogy miért tartottam önt is vissza. Mindnyájan gyanu alatt állanak. Egy gyalázatos gonosz tettet követtek el... és így a tettesnek önök között kell lenni.

— No abban nem lehet egészen bizonyos, szolt közbe a tábornok, kit nem lehetett egyhamar elhallgattatni.

— Ki más jöhetne gyanuba? Larochéból történt elindulás után sehol sem állt meg a vonat s így...

— S így, — vette föl a szót a tábornok — kénytelen vagyok ön felvilágosítani, hogy egy helyen mégis megállították a vonatot. Ez is mutatja, hogy ön mennyit tud! fejezte be szavait kicsinylő hangon.

A rendőrfőnök ismét találva érezte magát. Erről a körülményről tényleg nem volt tudomása és ez még megerősítést kívánt.

— Hogy mit tudok és mit nem, ahhoz senkinek sincs köze, csak nekem. Felelt közönyös hangon. Hogy pedig tábornok ur mit tud erről a dologról, ezt majd lesz szives előadni és önök — fordult a többi utashoz, — szintén.

A vizsgálóbíró ur megérkezett és a kiballgatást kegyeddel szándéka megkezdeni méltóságos asszonyom. Fordult meghajlással a grófnő felé.

A grófnő összerázkódott és arcát sápadtság öntötte el.

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

November 9. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Boldogasszony oltalma. — Protestáns naptár: Tivadar. — Görögkeleti naptár (október 27.): Nesze. — A nap két 6 óra 41 perckor, nyugszik 4 óra 14 perckor. — A hold két 1 óra 3 perckor, nyugszik délelőtt.

Kölcson-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett illesterem.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Nyugaton sok helyütt csapadék, keleten hűvös, esős.

November 9. A Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntöde részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradi királyi főgymnasium és állami főreáliskola ifjúsági segélyző-egyesületének választmányi ülése délelőtt 11 órakor. — Gőzgépezők és kazánfűtők vizsgálja.

NYILTTÉR.*

Dr. Herman Ignác

ORVOS.

Lakását

Andrassy-tér 20. sz. alá (Arenapépület) helyezte át.

Aradmegyei tanító urak

figyelmébe és pártfogásába ajánlja

Ingusz I. és fia

aradi könyvkiadó cég országosan bevezetett és elősmert jó népiszkolai tankönyveit:

Csik János Abc bolti ára 50 fill.

Csik János II. olvasó ára 60 fill.

Csik János III. olvasó ára 80 fill.

Aradmegye képes földrajzával

Csik János IV. olvasó (sajtó alatt)

Csik János fali olvasó táblák.

Záray Odön földrajz XIII. kiadás ára 60. fill.

Csik János Aradm. földrajza ára 50 fill.

Aradmegye térképábrázolása (térképrajzolatához) ára 6 fill.

(50 fillér beküldése ellenében mutatványt fentiek bármelyikéből bérmentve küldünk.)

Kun Fülöp — Csati

Gazd. ismétlő iskolai olvasó ára 1 kor.

(Az országban 450 helyen használják, eddig 25000 péld. fogyott el. Mutatvány 60 fill. bérmentve.)

Értesítés.

Tudomására hozom a t. közönségnek, hogy a mai naptól kezdve vendéglő-helyiségemben az általánosan kitűnőnek elismert

kőbányai udvari sört

fogok kimérni. Örömmel jelentem egyben, hogy sikerült a híres

szegedi honvéd katonazenekart

három estére megnyerni, kik

e hó 9, 10. és 11-én

fognak hangversenyezni.

Ajánlom továbbá a Nachtnébel Odönféle boraimat, melyek közül

az asztali bor literjét 80 fillérért, a siller bor literjét 72 fillérért,

számítom utcai kimérésre.

A t. közönség pártfogásáért esd

Kass Béla,

vendéglős.

2035

A legjobb és leggyógyosabb
üdítő-ital,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy növényi sópórákkal vegyítve kitűnő iró-
vegyüléket ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
Létező és gyógyos
SAVANYÚ-ITAL

hűti a szomjat, hűsít és felfrisít egyszerre. A legjobb
szer a nyári hőség tápkasztó hatása ellen.

2039

Óvás!

Ézzenel tisztelettel értesítem t. előfizetőimet, hogy a nálam; vagy ügynökeim által megrendelt folyóiratok, divatlapok és egyéb füzetek folytatásai ezentul mindig **bélyegzőm**mel ellátva lesznek kézbesítve.

Igen kérem, ezt átvételnél megfigyelni és oly füzeteket, melyek idegen bélyegzővel, avagy minden jelzés nélkül lesznek kihordva, **határozottan visszautasítani.**

Egyben legyen szabad ajánlanom bő készletemet bel- és külföldi folyóiratok és divatlapokban, amelyekből minden szám állandóan raktáron van és egyenkint is kapható.

Papírárakban legnagyobb választék. Irodai berendezések, üzleti és másolókönyvek. Diszlevél-papír, minden szín- és alakban. Képes levelezőlapokból naponta újdonságok. Remek ajándéktárgyak, mint képeskönyvek, ifjúsági iratok stb. a legjutányosabb árakban.

Végül ajánlom a t. olvasó közönség szives használatára

65,000 kötetből álló

kölcsönkönyvtáramat,

amelyet ismét számos, kitűnő magyar, német, francia és angol művel bővítettem.

Olvasási díj havonként 1 kor. 20 fillér; kötetenként 8 fillér. A tanuló ifjúságnak: havonként 1 korona; kötetenként 6 fillér.

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin

könyv- és papírkedskedése.

Deák Ferencz-utca 2. sz.

A közeledő fütési id
mából ajánl

első rendű s:

Fütő kős:

100 kiló 3 korona 4
ugyszinte dara'

Légszesz-pi

(kokszi).

100 kiló 4 kor. 40

5 és 10 mm. egyszer

árkedvezn

kétszer mosott, való

kovács kő

100 kiló 4 korona
rostált dar

bükk-fas

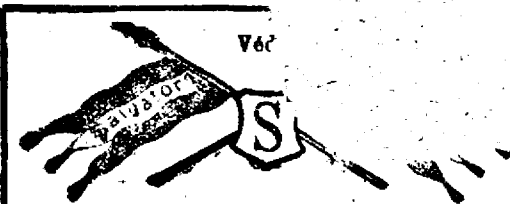
100 kiló 4 korona

Megrendelések pontos esz/
végett félnap

KNEFFEL K.

vaskereske

Telefon

**Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,**

Lithion-forrás

Salvator

Kitűnő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyvíz és diätetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülo életmódjuk folytán **aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és veseigatási tünetekben vagy húgy-savas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.**

Kapható forrásvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

* A Salvator-forrás igazgatósága Egerjelen.

Vidéki iparvállalathoz az ország füszerkereskedői és ital-eladó-köreiben ismeretséggel bíró, reprezentálásra képes, a magyar- és német nyelvben jártas **utazót, fix fizetéssel és napi díjjal.**

Vidékre, a divat-, rötös- és rövidáru szakmában teljes jártas segédet, fióküzlet vezetésére, 1000 korona óvadék mellett

Egerbe elsőrendű női- és férfi divatáru-üzlet részére, intl. ügyes, szakképzett segédet, ki a kirakatrendezést is érti.

Helybeli elsőrendű füszeráru nagykereskedés részére ügyes szakképzett segédet, ki a helybeli kiskereskedőket is látogatná.

Vidéki rötös- és vegyes áruüzletbe a német- és román nyelvben jártas, fiatal segédet.

Vidéki füszer-üzletbe a német és román nyelvben jártas fiatal segédet.

Vidéki rötösáru-üzlet részére ügyes segédet, ki a román nyelvet is bírja.

Vidékre a német levelezésben és irodai munkálatokban jártassággal bíró ügyes fiatal embert.

Ajánlunk:

Irodavezetésre alkalmas, önálló mérlegképes könyvelőt és magyar-német levelezőt, a ki megfelelő tőkével jövedelmező vállalathoz esetleg társul is lépne.

Fakereskedés részére e szakmában működött, szakképzett segédet.

A rövidáru szakban több évi gyakorlattal bíró, intl. ügyes szakképzett, jó megjelenésű segédet.

A füszer- és csemege áruszakban teljes jártassággal bíró intl. ügyes fiatal embert.

Volt aradi idősebb kereskedőt, írásbeli, könyvelési munkálatokra, vagy üzleti megbízásokra.

A vas- és füszeráru szakmában jártas, vidéki ületekben működött, németül és románul tudó fiatal segédeket

A vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeket.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.**

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

tűkér.

igazgató.

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu eledel, és erősítő szer, amely vért kepez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.

Minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár Aradvármegye részére **VOJTEK és WEISZ** drogueria nagykereskedésében Aradon. 1985

Egy öreg ember titka.

Igaz történet az életből. — Elbeszéli: **Ifj. Szabó István, Pakozd.** (Utányomás tilos.)

Jó emberek!
Nincs a világon drágább kincs a jó egészségnél. Sajnos, a mikor aztán beteg az ember, nem lel meg a betegségére való orvosságot.
En is 6 évig betegkedtem és mindenféle orvosságot hiába próbáltam. Végre egyszer csak olvasok egy újságban Feller-nek Elsa-Fluid-járól, melyet Stubia-ban készítenek. Na, gondoltam magamban, kiprobálom ezt a szert is. Rendeltem próbára egy tucatot és mondhatom nektek, jó barátaim: 6 évig nem tudtam járni a kősvénytől és a lábszaggatásaim miatt és aludni se tudtam. Tíz napig kentem magamat Feller-féle Elsa-Fluid-dal és olyan egészséges lettem, mint a makka. Minden szomszédom, sógorom és komám jött nézni, hogy milyen csodálatosan hat ez a szer, a mely segít rajtam.
Mindnyájan tudták, hogy rendeltem még az Elsa-Fluidból. Eljön hát hozzám Mihály szomszédom, a kinek forrósága van a fejében, hideg lell és keze, lába és a dereka is. Adok neki egy üveggel az Elsa-Fluidból és három nap alatt meggyógyult. A Pista is eljött a malomból, hogy adjak neki az Elsa-Fluid csodaszert, mert a felesége köhög és szurást, nyilatást érez az oldalában. Képzelték csak jó emberek, két nap múlva az Elsa-Fluid teljesen segít rajta.
Eppen Józsefnapkor jön a nagy majori kofa és meséli, hogy a gyermeke folyton hány, meg göröcsöt érez a hasában és a gyere nem tudja szegény asszony, mihézt jön. Már összeszedett egy fél patikát és a szegények is mindent kiprobáltak már a városban, de hiába. Elolvastam hamar azt az írást, mely a Feller-féle Elsa-Fluid mellé van nyomtatva és nézem, nincs-e segítség a gyermeke bajára, csakugyan van erre a bajra is: az Elsa-Fluidból fejben, azután bevenni Elsa-Fluiddal a gyereket hasát és ez okvetlenül segít. Adok hát egy flakóval az asszonynak és mondom: Ne csak ne buslakodjék, le-

kem, a mi ebben a leírásban meg van írva, az igazság, de ha használ a szer, két üveggel kell visszaadnia egy helyett. De azt megmondom, hogy ha Feller-féle Elsa-Fluidot akar, akkor világosan és olvashatóan írja meg: **Feller V. Jenő gyógyszerár Stubicza, Templom-utca 91. sz. (Zágrábmegye).**

Olcso is ám ez a szer: 12 üveg 5 korona és a postát is a patika fizeti. A gyermek még aznap este meggyógyult és a kofa örömben 20 üveg Elsa-Fluidot adott vissza egy hét múlva. A községben minden ember hallotta ezt az esetet és mindenki rendelt Elsa-Fluidot.

Voltam a Jóska lakadalmán is a farsangban és örömben telt benne, mikor hallottam, a mint az emberek mesélték a Feller-féle Elsa-Fluid-ról. Az egyiknek a gyermekét meggyógyította a forró reszketegségtől, a másikat a galandféregtől; hasmenés ellen, fogfájás ellen; viszketeg, sömör, orbáncz, sebek, göröcsök, gyomorfájás, rossz emésztés, hányinger, májbal, szédülés, épkör, váltóláz és gyöngesség, idegesség stb. ellen használ nekik különben az Elsa-Fluid. Az egyik vért hányt, neki is segített, egy öreg szomszéd majd hogy el nem vesztette a személláját és most olyan jól lát, mint a gyerek. Ezek szerint hát mindenre jó szer volt a Feller-féle Elsa-Fluid. Még az úkröknek és a disznók-nak is használt; mert mikor nem kellett nekik a takarmány, a gazdák beadták nekik Elsa-Fluidot és mindjárt ettek.

Mondhatom jó emberek, ez az egyetlen orvosság, mely mindenre használ és mindenféle betegséget meggyógyít. — Hogy valódi kaphatok, írjátok pontosan ezen czimre: **FELLER V. JENŐ** gyógyszerész **STUBICZA, Templom-utca 91. (Zágrábmegye.)** kívánom, hogy mindenkinek, a ki rendel, olyan jól szolgáljon, mint nekem. Az Isten áldjon meg benneteket.

A valódi Feller-féle Elsa-Fluid

(Feller jó illatu növényessenzia-Fluidja az „Elsa“-védjeggyel)

minden üvegen és használati utasításán olyan védjegyet visel, mint mellékeltlen látható „Elsa“ névvel és „Feller“ aláírással. — Az egészségügyi hatóság által meg van vizsgálva és jóváhagyva. A berlini, római, londoni, párisi és nizzai Kautlitaankon a Feller-féle Elsa-Fluidot aranyéremmel és érdemkereszttel tüntették ki.

A Feller-féle Elsa-Fluid **utánvétellel** vagy a pénz előzetes be-küldésével rendelendő. **Ára:**

Használati utasítással, postaköltséggel és ládával együtt.	12 üveg vagy 6 duplatüveg ...	5 kor. — fill.
	24 .. .. 12	8 .. 60 ..
	36 .. .. 18	12 .. 40 ..
	48 .. .. 24	16 .. ..
	60 .. .. 30	20 .. ..

INGYEN kaphatnak a rendelők minden ismételtlen rendel tuczat Elsa-Fluidhoz 1 üveget.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Csak a **Feller-féle Elsa-Fluid** valódi! — Ha egy levél elveszne, czél szerű ajánlva írni

<p>Ajánlatnak még a FELLER-FÉLE HASHAJTÓ ELSA-REBARBARA-PILULÁK.</p> <p>A legjobb, legolcsóbb és egyszerű kiprobált hashajtó szer, gyors és biztos hatású. Fájdalmat nem okoz, étvágygerjesztő. Elősegíti az emésztést, tisztítja, csillapítja a fájdalmat, kitűnő a gyomor és emésztési szervek legtöbb betegségénél. 1 tükerez (6 doboz) használati utasítással együtt 4 korona a bérmentve.</p>	<p>Sokat szenvedtem gyomorgöröcs, fogfájás és fagyos lábaimmal, de mióta a Feller-féle Elsa-Fluidot használtam, a legjobb egészségnek örvelek. Másokat is fogok figyelmeztetni ezen kitűnő szerre, mely engem és számos rokonaimat, ismerőseket a fájdalmaiktól megszabadított.</p> <p>Gurahonez. (Aradmegye) 1902. 19/VII-én. Lukhaub Katalin, szülésznök.</p>	<p>Örömmel írhatom, hogy 24 éves köhögésem az Ön Elsa-Fluidjától teljesen megszűnt. Most egy szinte köhögésben szenvedő jó barátomnak ajánlottam, aki általam rendeltet egy tuczatot, de már az enyém is kifogyatkozásban van, tehát kérek 2 tuczatot.</p> <p>Kun-Majsa, 1901. XII/8. Bakró Dániel.</p>
---	---	---

Ki valódi Feller-féle Elsa-Fluidot és valódi Feller-féle Elsa-pilulákat akar, rendeljen levelileg és czimezze pontosan az egyedüli készítőnek:

Feller V. Jenő gyógyszerész

Ő cs. és k. fensége Bourbon Fülöp hercege udvari szállítója, 2045
Stubicza, Templom-utca 91. szám. (Zágrábmegye).

Főraktár Budapest: **Török József** gyógyszerárban, Király-utca 12., **Dr. Egger „Nádor”** gyógyszerárban, Váci-Körút 17. és **Zoltán Béla** gyógyszerárban, Szabad ság-tér. Aradon kapható: **Guterl Földes Kelemen** és **Tabor Gyula** gyógyszerárban.

MINDEN HÖLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBÖRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világba elterjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszűntet szeplőt májfoltot, bőrrákát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Masszázhhoz használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjeggyel vannak lezárva.

Kamisitványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1736

Margit szappan 70 fillér. Margit poudér 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Bawonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Borez-Sebezen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoiy Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Pálotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földékon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonezon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermessen: Schögi Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyessyegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácsházán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzéros Adám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pityvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Sigmándon: Cziky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárjaiban.

Telefon 219.

Gebhart J. és fia Aradon.

Andrássy-tér 16.

Világítási cikkek.

Legnagyobb választék

"Ditmár-féle" villanyos és légszeszcsillároknak

Elvállalunk világítási berendezéseket.

Átalakításokat petróleumról villanyvilágításra.

Különlegesség:

Ditmár-féle

gyémánt-égők.

Nagyobb fény mellett kevesebb fogyasztás.

Alapítottatott 1850.

Porcellán áruk:

Étkező készletek: Legteljesebb collectio étkező, tea, kávé és feketekávé készletekből. A legolcsóbbaktól a legfinomabb kiállításukig.

Egyes kávé, teás és mokka csészékben, valamint csemege és egyéb tányérokban a vidéken páratlan olcsó és gazdag választék.

Diszmű tárgyakból a legújabb perámiai művek készleten tartatnak.

2060

Üvegáruk:

Bel és külföldi üveg, készletek utolérhetlen olcsó árakon. A legegyszerűbbtől a legmodernebb újdonságokig. Színes üveg disztárgyakból állandó nagy készlet.

Fémáruk:

"Kayser zinn" disz és használati tárgyakból egyedüli raktár. "Szandrik" körmőcbányai ezüstműveinek képviselője. Alpacca ezüst evőeszközök és disztárgyak. Alpaccaáruk.

1544—1902. szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. áll. ménes és ménesbirtok 1903. évi szükségletét képező.

I. Homok- és kavicsfélék (marosi homok, beton-kavics, pálya kavics).

II. Faanyagok (puha és kemény épületfák, műhelyfák).

III. Házi és erdei iparcikkek (tővisboronák, nyírág- és czirokseprők, kosarak, szakajtók, jármok, favillák, keréktalp- és küllőfák, bükkfa és nyírfa-rudak, szántalpak és faszén).

IV. Kötélgyártó anyagok és munkák (kender, kócz, kötelek és zsinegek).

V. Ruházati cikkek (kocsis-libériák, lovász fiu-csizmák) biztosítása céljából 1902. évi december hó 5-én a ménesbirtok igazgatóságánál versenytárgyalás tartatik.

A kik bármely cikk szállítására pályázni kívánnak, egy koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat a fentebb mondott nap délelőtti 10 órájáig nyújthatják be alulírott igazgatósághoz, hol a szükségleti cikkek részletezett jegyzékét tartalmazó ajánlati mintákat s a versenytárgyalásra vonatkozó feltételeket is megkaphatják.

Az ajánlatokkal bánatpénzt letenni nem kell, de a földmívelésügyi m. kir. miniszter ur Ó nagyméltósága jóváhagyásának fentartása mellett nyerhetnek itélt pályázók, az általuk szállítandó érték 10%-ának megfelelő készpénz- vagy állami letétre alkalmas értéppapirokból álló biztosítékot a felszólítás vételétől számított három nap alatt tartoznak a ménesbirtok pénztárába beküldeni.

Mezőhegyes, 1902. évi október hó 31-én.

2053

A m. kir. áll. ménesbirtok igazgatósága.

Idegbetegeknek fontos!

Hűdés elleni zsir. (Ideg essenzia.)

Legújabb gyógyszer.

A hűdés elleni víz (vagy ideg essenzia), egy olyan folyadék, amely napoként egyszeri fejmosásként jön alkalmazásba: ez által megfelelő anyagok jutnak közvetlenül a bőrön keresztül az idegrendszerbe, melyek azt, valamint az egész testet erősítik, új életre keltik és így meglepő eredmények értenek el. Már sok idegbeteg szabadult meg ily módon bajától, amit igazolni is tudunk. A meghűlés ki van zárva, sőt ez inkább megvéd a hűléstől.

A hűdés elleni víz minden esetben használható, ahol akár az idegrendszer megnyugtatójáról, avagy ennek működésbe hozataláról van szó. Ennek különösen az a rendeltetése, hogy megvédjen az agyhűléstől, agylágyulástól és az agyba való vértórnulástól.

Hamár a szerencsétlenség bekövetkezett, úgy ezen hűdés elleni víz (ideg essenzia) kiválóan alkalmas ennek elmulasztására és a szerencsétlenség által beállott bétulás, ideggyöngeség stb. gyógyítására mert általa egy eddig még nem ismert gyógyszer lépett életbe.

Ezen új, egyszerű és olcsó, amellé ártatlan, hatékony gyódmódra felhívom mindenkiné a figyelmét, kik gutaütéstől félnek, avagy idegessék, fejfájások, hátfájásban vagy migraineban szenvednek, fej-vertórnulással szoktak lenni, homlok alatti nyomást éreznek, kik könnyen felizgatódnak, levertség, oktalanul aggódalmaskodás, fűlzugás, álmatlanság, szédülés, görcsök, a végtagok merevsége, gyenge emlékező tehetőség, kinek szeme káprázik, avagy szeme előtt sötétséget lát, kéz és láb elhalásánál, reszketegység, csuklás, dadogás, nyelv- és nyeldekli érzéketlenség, gyöngeség, étvágytalanság, ájulás, reuma, szívdobogásban stb. stb. szenvednek, azoknak ajánlatos a híres hűdés elleni vizet (ideg essenzia) használni.

1 üveg circa 4 hétig elég, melynek ára portóval és csomagolással együtt 9 korona, és a valódi csak tőlem szerezhető be.

2062

August Hemme,
Hannover, Ludwigstr. 24.

Téli ingek, nadrágok, keztyűk,
gyermek őszi és téli sapkák és kalapok.

Szőnyegek, függönyök,

Linoleum és I. rendű parquetta szőnyegek,

függő- és asztali lámpák,

vadász fegyverek és táskák

nagy választékban.

ZIMMERMANN és EISELE

Arad, a Szentháromsággal szemben (Templom-utca sarkán)

a „Zöld papagájhoz“.

1671

Ablakredők és lőtakarók.

A század legnagyobb szenzációja!

A legnagyobb feltűnést keltettek a „Mascagni Record Comp.“

éneklő és beszélő gépei,

melyek a legkedélyesebb mulatságot képezik.

1872

Visszaadják a hangot, éneket, zenét és szavakat.

Ezen gépek nemcsak legkellemesebb szórakozást nyújtanak családoknak, hanem idegen nyelvek elsajátítására, ügyvédi és más irodákban is alkalmazhatók. Különösen figyelemre méltók az önműködő (automat) gépek, melyek teljesen fölöslegessé teszik a katonai, cigányzenét és énekeseket, oly élethűen reprodukálnak mindent, s

azért vendéglőkben, szállodákban, kávéházakban, czukrászdákban s nagyobb nyilvános helyeken nemcsak a közönségnek nyújtanak szórakozást, hanem a tulajdonosnak is nagy jövedelmet hoznak. Megtekinthetők és felvilágosítás nyerhető egész napon át. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld a Mascagni Record Comp Aradmegye egyedüli képviselője és főelárusítója:

KEPPICH ZSIGMOND

Arad, Andrássy-tér 19. sz., („Központi szálloda“-épület.)

Minden este 7 órától hangverseny, mely időben a gépek működnek.

Állandó
mű-iparkiállítás!

Állandó
mű-iparkiállítás!

LENGYEL LŐRINCZ

cs. és kir. udvari butorgyáros

helyiségeit

Andrássy-tér 21. szám alá

helyezte át.

Állandó
mű-iparkiállítás!

Állandó
mű-iparkiállítás!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a
Kiadóhivatal:
 József főherceg-ut 22. szám.
 Telefon szám: 151.

Tudakozásánál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvetetnek a
Kiadóhivatalban:
 József főherceg-ut 22. szám.
 Telefon szám: 151.

ezzen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 5 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánlkozó apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Apró hirdetésekre
 szolgáló levelezőlapok kaphatók
Aradon:
Révész Nándor
 könyvkereskedésében, Szabadság-tér és Forray-utca sarkán.

Ifj. Klein Mór
 könyvkereskedésében, Atzél Péter-utca.

Kerpel Izsó
 könyvkereskedésében, Andrássy-tér.

Kubina Béláné
 papírkereskedésében, Hunyadi-utca.

Keppich Zsigmond
 papírkereskedésében, Andrássy-tér.

Ozv. Hammerschlag L.-né
 dohánytözsdejében, Andrássy-tér.

Lészay Sándor
 dohánytözsdejében, Andrássy-tér

Kis tözsdében
 Templom-utca.

Kohn László
 Waggongyárban.

Hoffmann József
 fűszerkereskedésében, Forray-utca.

Bauer Gyula
 dohánytözsdejében, Andrássy-tér.

Kerestetik
 egy ügyes pénztárnoknő, ki az irodai teendőikben némi jártassággal bír. — Czim a kiadóhivatalban. 2030

500 forintot fizetnek annak, aki **Bartilla** fogvizének használatát mellett, üvegje 35 kr. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A. örökösai**, (E. Winkler) **Wien**, 19/1 Sommer-gasse 1. Kapható **Aradon: Ring Lajos** Asztalos Sándor-utca 1. sz. **G. Földes Kelemen**, Deák Ferenc-utca 11. sz. gyógyszerárakban. — Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljelentő 161 díjaztatnak. 551

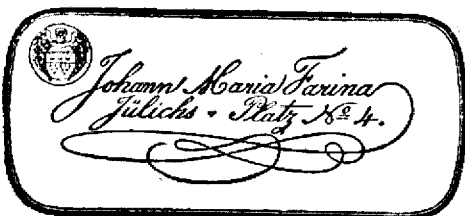
Telefon 436.

Ajánlják dusan felszerelt raktárakat

öntött-vas kályhákban
 és tüzhelyekben

Pöhm és Gedeon
 vaskereskedése 76
 Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Valódi kölni vizem
 a föld minden részén ismeretes az alul törvényesen bejegyzett védjegy alatt:

Köln, **Johann Maria Farina**
 Jühlichplatz No. 4.

Udvári szállítója 8 felsége I. Ferenc Józsefnek, Ausztria császáriának és Magyarország királyának, továbbá több császári és királyi udvaroknak. 1805

Egy fiatal uri ember
 külön bejárati szobát teljes ellátás mellett egy intelligens családnál keres. Czim e lap kiadóhivatalába F. F. 50. sz. alatt. 2061

Epilepsia.

Aki epilepsiában, ideges görcsökben, vagy egyéb idegbetegségben szenved, kérjen az erre vonatkozó könyvecskét, amely ingyen és bérmentve kapható: **Schwanen-Apotheke, Frankfurt a/M.** 1929

„Hiteltudósító“

keresk. értesítő iroda
Aradon, Deák Ferenc-utca, Földes-palota.
 Tulajdonos: **HEHS VILMOS.**
 Feltétlenül megbízható értesítéseket ad: kereskedőkről, iparosokról stb. stb.
Prospectus rendelkezésre.

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimet egy a n. b. közönséget értesíteni, hogy Aradon, a hálterem az „**Arany potyka**” helyiségében

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi árfolyam szerint mindenkor nálam kaphatók. Pósta megrendelések a legpontosabban utánvét mellett eszközöltetnek. Becses pártfogásáért esd

tisztelettel

Widulovits Mária,
 haláruda tulajdonos.

302

4 pár cipő csak 2 frt 50 kr.

nevetséges árért kaphatóiási mennyiségben történt bevásárlás folytán. 1 pár uri és 1 pár női barna fűzős cipő legújabb divatu, szegezett talppal; továbbá 1 pár uri- és 1 pár női divatcipő zsinórzattal, elegáns és könnyű.

Mind a 4 pár csak 2 forint 50 kr. Megrendeléseknél elég a cipő hosszúságát megadni, utánvéttel küldi

Braymann cipő export üzlete
 Krakau, Postfach 77. 2061
 Meg nem felelő kicseréltetik.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **Aradon**

kárpitos és diszitő-üzletet nyitottam.

Több éven át Budapest, Bécs, Berlin, Brüsszel és Párisban elsőrendű műtermekben dolgoztam, úgy, hogy azon kellemes helyzetben vagyok t. cz. rendelőknek legkényesebb igényeinek is megfelelek. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig a legjutányosabb árak mellett. Elvállalok olcsón **lakásberendezéseket** helyben és vidéken. Költözködések alkalmával butorcsomagolást, ugyszintén használt kárpitozott butorok újra áthuzását gyorsan és olcsón eszközölök.

Egy jó házból való fiut tanulól felveszek.
 Tisztelettel

Reiner J. Gyula
 kárpitos és diszitő 1816
 Thököly-tér 6/a. szám (Prolich-ház.)

Külföldi Konzervatoriumban

végzett fiatal ember, gyakorlott hegedős, Ki már a legnagyobb világvárosokban megfordult, tanításra ajánlkozik. — Bővebbet a kiadóhivatalban, 2057

Czimek

bármely ország- és szakmából, ajánlatok szétküldése és üzleti összeköttetések létesítése czéljából (postadíj jóállással) **Rosezweig József és fia Nemzetközi Czimirodájában** Budapest, V., Nádor-utca 13. sz. 1670
 Prospektus bérmentve.

Uraságoktól levetett
 téli és nyári ruhákat
 a legmagasabb áron veszek.

Kívánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 1928

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Brassay Testvérek

Arad.

Ajánlják divatos

rövid fűzőiket,

ugyszintén

mérték utáni megrendelések

6 óra alatt készülnek. 1910

Kérjük a becses hölgyközönséget látogatásával megtisztelni.

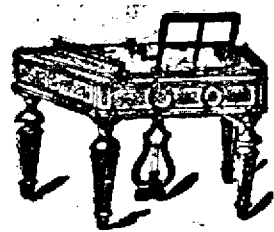
Gurahonczai portlandcement

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normátiákat 60—70 százalékkal felülmúlja, rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Krisán János Arad, nagyváradi-ut 12. és

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak
 szertáránál
Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 1849

Pártoljuk

a hazai ipart!

Szép és jó munkáért

Páris, London, Stockholm és Budapestben ki-tüntetve

Varju Béla

cs. és kir. szab. műhangszer-ipar telepe
Budapest, VIII., József-körut 20. sz.

A székes-főváros valamint több zenekar és tuzó-tentület szállítója.

Saját készítményű hangszerek, u. m.:

	frtől frtig	frtől frtig	
Iskola-hegedűk	5 15	Trombiták	4 70
Kijátszott régi hegedűk	20 1000	Harmónikák	3 80
Fuvolák	3 80	Arisztonok	14 35

Intóna 6 kótallappal 12, valamint mindennemű pengő, vonó és fuvó-hangszerekben.

Czimbalmok,

45 forinttól 300 forintig, hat évi jótállás mellett.

Bármínemű hangszerek javítása.

Olcsó árak. Pontos munka. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1764

3 nap alatt meggyógyul

a hűgyesófolys — ha több éves is — szabadalmazott tanulmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közkörházban s a párisi Hopital-Mydidben vérbajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magümlés meggyógyítására is feltétlenül biztos. Átrend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt. utánvéttel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 1653

Budapest, VIII. József-körut 53.

Vámmentes szállítás!

Carl Gottlob Schuster jun.

nagy hangszergyára

Markneukirchen, 519.

(Szászország.) 1717

Alapítottatott 1824. évben.

Hangszer katalogus ingyen.

Cserét engedélyez.

Számos elismerő okirat Ausztria-Magyarország minden részéből.

K É S Z

butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönségnek **szolid kivitelű**

kész-butoraimat

és olyanokra megbízást készséggel elfogadok. 1599

Varga József

asztalos-mester

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

NEUMANN M. férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe
ARADON,

csász. és kir. udvari szállító

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

1502

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Figyelmeztetés a fénykép-jogra nézve!

Mivel folyó hó 10-ikétől kezdve pénztárimnál a Paragon rendszerű Blok-
kokat vezetem be, tisztelettel felhívom **a fénykép-ben tulajdonoso-
kat,** sziveskedjenek **még a hét folyamán** fényképeiket nagyításra el-
hozni, illetve beküldeni.

Kiváló nagyrabecsüléssel

PORTER VILMOS

Nagy Áruháza

2054

Aradon, Szabadság-tér.

STERN M. A. Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos
női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

2502

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.